

Intern Begeleider

Een passend stukje?

Ruth Theunissen

Studentnummer: 1369250

Master Special Educational Needs (M SEN)

Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Leerroute: VSD2

Begeleid door: Petra Kerstens

Juni 2011

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Inleiding	6
1 Aanleiding en probleemstelling	7
1.1. Aanleiding en probleemstelling onderzoek	7
1.2. Onderzoeksvraag	8
1.3. De huidige en de gewenste situatie	9
1.4. Verwachte uitkomst	9
2 Theoretische onderbouwing	10
2.1. Introductie	10
2.2. Geschiedenis van interne begeleiding	10
2.3. Ontwikkeling van de functie van interne begeleiding	11
2.4. Ontwikkeling van Passend Onderwijs op de Carolusschool	11
2.5. Inclusief onderwijs en mijn toekomstige functie als intern begeleider	12
2.6. De (mogelijke) taken van de intern begeleider	13
2.7. De (mogelijke) positie van de intern begeleider in de school	14
2.8. Professionele identiteit	15
3 Onderzoeksmethodologie	18
3.1. Introductie	18
3.2. Onderzoeksmethode	18
3.3. Opbouw en data van het onderzoek	19
3.3.1. Survey-onderzoek	19
3.3.2. Semi-gestructureerd interview	20
3.3.3. Zelfonderzoek	20
3.4. Ethiek	21
3.5. Validiteit	22
3.6. Betrouwbaarheid	23
3.7. Triangulatie	24

4	Data analyse en resultaten	25
	4.1. Introductie	25
	4.2. Overzicht data	25
	4.2.1. Survey-onderzoek	26
	4.2.2. Semi-gestructureerd interview	27
	4.2.3. Zelfonderzoek	27
	4.3. Data analyse	27
	4.3.1. Survey-onderzoek (totale doelgroep)	27
	4.3.2. Survey-onderzoek (deelgroepen)	29
	4.3.3. Survey-onderzoek (opmerkingen)	31
	4.3.4. Semi-gestructureerd interview	31
	4.3.5. Zelfonderzoek	32
5	Conclusies en aanbevelingen	33
	5.1. Introductie	33
	5.2. Conclusies	33
	5.3. Relatie verzamelde data, literatuur en onderzoeksvraag	35
	5.4. Validiteit van de conclusies	36
	5.5. Aanbevelingen	36
6	Evaluatie onderzoek	38
	6.1. Introductie	38
	6.2. Persoonlijke ontwikkeling	38
	6.3. Reflectie op het onderzoeksproces	39
	6.4. Reflectie op de opbrengst van het onderzoek	40
	Nawoord	41
	Literatuurlijst	42
	Bijlagen	
	Bijlage 1 De beroepsstandaard voor de intern begeleider	
	Bijlage 2 Achtergrondinformatie waarderingstheorie	
	Bijlage 3 Begeleidende brief bij de vragenlijst survey-onderzoek	

- Bijlage 4 Vragenlijst survey-onderzoek
- Bijlage 5 Kwantitatieve gegevens survey-onderzoek (totale doelgroep)
- Bijlage 6 Kwantitatieve gegevens survey-onderzoek (deelgroepen)
- Bijlage 6a Kwantitatieve gegevens survey-onderzoek (vereenvoudigd)
- Bijlage 7 Prioriteitenlijst takenpakket van de IB'er van de Carolusschool
- Bijlage 8 Opmerkingen die mijn collega's plaatsten op de vragenlijst
- Bijlage 9 Vragen voor het semi-gestructureerde interview
- Bijlage 10 Kwalitatieve gegevens semi-gestructureerd interview

Samenvatting

Wat kan ik als intern begeleider (IB'er) voor de Carolusschool betekenen?

In dit onderzoek ben ik op zoek gegaan naar de antwoorden op deze vraag, waarbij ik mezelf, de (mogelijke) taken van de IB'er en de verwachtingen die mijn collega's van de IB'er van de Carolusschool hebben, centraal heb gesteld.

Om een antwoord op deze vraag te krijgen, heb ik me verdiept in de literatuur, heb ik een zelfonderzoek ondergaan, heb ik een interview gehouden met de huidige IB'er van de Carolusschool en heb ik mijn collega's een vragenlijst in laten vullen.

Uit de literatuur blijkt dat de taak/functie van IB'er nog steeds in ontwikkeling is en zal blijven en dat scholen intern met elkaar in dialoog moeten gaan om een afstemming te bereiken over de verdeling van de zorgtaken.

Uit de verzamelde data komt naar voren welke taken mijn collega's belangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool, maar ook dat mijn collega's behoefte hebben aan duidelijkheid en transparantie rondom de taken van de IB'er van de Carolusschool. In mijn onderzoek heb ik verschillende deelgroepen gemaakt en het blijkt dat er binnen die deelgroepen verschillende opvattingen zijn over het takenpakket van de IB'er van de Carolusschool. Er is nog veel winst te behalen door een goede afstemming en borging van taken/functies.

Ik ben me er van bewust dat de functie van IB'er steeds in beweging zal zijn. Zoals ik in de literatuurstudie aangeef, heeft de functie van IB'er zich landelijk in vrij korte tijd snel ontwikkeld. Deze ontwikkelingen zie ik ook op de Carolusschool. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen te blijven volgen, bespreken en af te stemmen met alle betrokkenen. Op die manier weten collega's wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten en blijft de interne begeleiding voor iedereen transparant.

Ik kan de informatie uit het semi-gestructureerde interview met de huidige IB'er en mijn eigen bevindingen uit het zelfonderzoek meenemen in mijn toekomstige rol als IB'er, waardoor ik mezelf kan blijven professionaliseren. Ik ben me ervan bewust dat dit een dynamisch proces zal blijven.

Ik kan als IB'er veel voor de Carolusschool betekenen!

Inleiding

Ik ben Ruth Theunissen, 36 jaar en sinds 1997 werkzaam als groepsleerkracht op de Carolusschool, een school voor speciaal basisonderwijs (SBO), te Groesbeek. De laatste twee jaar ben ik naast groepsleerkracht ook onderbouw- en bovenbouwwunitcoördinator en deel van het managementteam (MT). Naast twee dagen in de groep, werk ik één dag in de week ambulant ter ondersteuning van de huidige IB'er. Zij gaat over een paar jaar met pensioen en ik word haar opvolgster. Het laatste jaar heb ik veel overleg met haar en neem ik taken van haar over. Ik heb hiervoor nog geen specifieke benoeming en ben voor mijn toekomstige taak/functie als IB'er dan ook op zoek gegaan naar een passende opleiding om me te professionaliseren.

Ik heb tijdens de Master Special Educational Needs (Master SEN) gewerkt aan integratie tussen kennis, persoon en praktijk. Ik wil graag dat mijn onderzoek een nuttige bijdrage levert aan de organisatie op de Carolusschool en mijn dagelijkse praktijk. Ik hoop door dit onderzoek mijn praktijk te verbeteren en zelf te groeien in mijn professionele loopbaan.

In mijn onderzoeksvraag: 'Wat kan ik als IB'er voor de Carolusschool betekenen?' richt ik me op mezelf, de taken van de IB'er van de Carolusschool en de verwachtingen die mijn collega's van de IB'er van de Carolusschool hebben.

Mijn uiteindelijke doel is dat ik de taken die mijn collega's belangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool in kaart breng en daarin de visie en ervaringen uit de praktijk van onze huidige IB'er meeneem. Ik heb dan voor mezelf duidelijk wat er van mij in mijn toekomstige rol als IB'er verwacht wordt. Daarnaast ga ik op zoek naar mijn professionele identiteit met behulp van het Zelf Onderzoek naar Professionele Identiteit (Vloet, 2011).

Ik wil me door deze Master SEN opleiding professionaliseren tot IB'er, waarbij ik kritisch naar mezelf en mijn praktijk kijk, hierop kan reflecteren en dit kan onderzoeken. Ik wil weten wat ik als IB'er voor de Carolusschool kan betekenen.

Hoofdstuk 1

Aanleiding en probleemstelling

1.1. Aanleiding en probleemstelling onderzoek

Ik werk sinds 1997 als groepsleerkracht op de Carolusschool. Dit is een school voor speciaal basisonderwijs (SBO). Sinds januari 2009 heeft de Carolusschool een nieuw gebouw. Voorafgaand aan de bouw daarvan hebben we binnen het team veel overleg gehad over onze onderwijsvisie en hebben we uiteindelijk samen gekozen voor het werken in units. We hebben gekozen voor een onderbouw- en een bovenbouwunit. Het nieuwe gebouw is zo ingericht, dat de vier groepen van de onderbouw op de begane grond elk een eigen lokaal hebben, grenzend aan het onderbouwleerplein. Voor de bovenbouw is dit hetzelfde, maar dan op de eerste etage.

Het werken in units blijft voor ons als team steeds in ontwikkeling. We kwamen uit een cultuur waarin iedereen verantwoordelijk was voor zijn/haar eigen klas en er was overleg op teamniveau. Tijdens deze overlegmomenten werd duidelijk dat er behoefte was aan meer samenwerking en doorgaande (leer)lijnen. Doordat we naar nieuwbouw gingen, werden we gedwongen om daar over na te denken en dit opnieuw invulling te geven. Met de keuze voor het werken in units zijn we een nieuwe weg ingeslagen en we willen ons als team hierin blijven ontwikkelen.

Tijdens functionerings- en POP gesprekken heb ik, na een aantal jaren ervaring opgedaan te hebben als groepsleerkracht van diverse groepen, aangegeven het leuk te vinden om bezig te zijn met aansturing en ontwikkeling binnen onze school. Ik heb daarbij ook aangegeven in de toekomst wel richting IB'er te willen groeien.

Voorafgaand aan de overgang naar het nieuwe gebouw kwam in 2008 vanuit de directie de vraag of ik naast groepsleerkracht ook onderbouwcoördinator wilde worden. Deze taak heb ik aangenomen. Mijn collega werd bovenbouwcoördinator. Zij ging echter binnen korte tijd met zwangerschapsverlof en ik heb tijdelijk haar taak overgenomen. Als team kwamen we er toen achter dat het handig is om één coördinator te hebben, omdat dan ook de doorgaande lijn van onder- naar bovenbouw beter bewaakt wordt. Nadat mijn collega terug was van haar verlof ben ik

na overleg zowel onderbouw- als bovenbouwcoördinator gebleven. Op dit moment is het zo dat we één keer per twee weken met de leerkrachten van de unit bij elkaar zitten in het unitoverleg. Dit is voor de onderbouw- en de bovenbouw apart, maar wel in dezelfde week. Ik maak voor het unitoverleg de agenda en heb indien nodig daarover overleg met de huidige IB'er. Datgene wat besproken wordt binnen de units notuleer ik en bespreek ik in het MT, waaraan de directrice, IB'er en unitcoördinator deelnemen.

Als school zijn we in januari 2011 overgegaan naar een ander bestuur en het is voor mij nu nog niet duidelijk hoe de rol van IB'er er binnen dit bestuur uit gaat zien en of het een taak of een functie gaat worden.

De taken die ik nu heb als unitcoördinator hebben een overlap met die van de IB'er. De huidige IB'er is tevens adjunct-directrice en ook bij haar lopen taken door elkaar. Daardoor is het binnen het team niet altijd duidelijk bij wie collega's terecht kunnen met een bepaalde vraag en de communicatie verloopt daardoor niet altijd effectief.

1.2. Onderzoeksvraag

Ik ben nu op zoek naar de plaats van de IB'er op de Carolusschool. Waar staat deze in onze organisatie? Wat is de meerwaarde van de IB'er op onze school? Wat verwachten mijn collega's van de IB'er? Welke behoeften heeft ons team? Wat gaat er veranderen nu we onder een ander bestuur vallen?

Maar ik wil ook op zoek gaan naar mijn eigen visie en identiteit als IB'er. Wat zijn mijn taken en hoe geef ik daar invulling aan? Wat vind ik belangrijk? Wordt mijn visie door collega's en het team gedeeld? Wat is er voor nodig om volgens mijn visie als IB'er op de Carolusschool te werken? Ik volg straks een ander op: wat betekent dat voor mij? Hoe zien collega's mij nu mijn rol verandert van groepsleerkracht naar IB'er? Wat doet dat met mij?

Al deze vragen leiden voor mij tot de volgende hoofdvraag:

Wat kan ik als IB'er voor de Carolusschool betekenen?

1.3. De huidige en de gewenste situatie

De huidige situatie:

Op mijn ambulante dag werk ik als unitcoördinator en daarnaast neem ik IB-taken over. Dit werkt voor mezelf en mijn collega's soms verwarrend, want het is niet altijd duidelijk wie waar verantwoordelijk voor is. Zelf weet ik niet altijd of ik beslissingen mag nemen. Daarnaast ben ik ook nog groepsleerkracht en ik merk dat ik regelmatig tijd te kort kom om al mijn taken goed te doen. Dit resulteert dan in het feit dat ik op mijn vrije dagen ook nog dingen voor school aan het doen ben. Dat vind ik op zich niet zo'n probleem, maar ik denk dat het efficiënter kan.

De gewenste situatie:

Als ik IB'er van de Carolusschool ben, dan heb ik een afgebakend takenpakket dat transparant is voor mijzelf en mijn collega's. Ik heb mijn eigen visie op interne begeleiding ontwikkeld, die ik afgestemd heb en die ik kan uitdragen binnen het team. De taken die ik uitvoer verlopen gestructureerd en gepland. Ik heb een goed timemanagement voor mezelf en voor mijn collega's.

1.4. Verwachte uitkomst

Als ik dit onderzoek afgerond heb, weet ik wat mijn collega's belangrijke taken voor de IB'er van de Carolusschool vinden, wat ze van mij als IB'er verwachten en hoe ze mij zien in mijn rol als IB'er. Verder weet ik welke plaats de IB'er op onze school heeft en wat de meerwaarde daarvan is. Daarnaast verwacht ik mijn eigen visie als IB'er helder te hebben. Ik ken mijn professionele identiteit en kan binnen mijn takenpakket persoonlijke accenten leggen. Ik weet welke voorwaarden nodig zijn om volgens mijn visie te kunnen werken. Ik heb een antwoord gekregen op wat ik als IB'er voor de Carolusschool kan betekenen.

Hoofdstuk 2

Theoretische onderbouwing

2.1. Introductie

In dit hoofdstuk beschrijf ik de theoretische achtergronden van mijn onderzoek. Hierbij heb ik allereerst aandacht voor de geschiedenis en de ontwikkeling van interne begeleiding. Daarna ga ik in op de (mogelijke) taken van de IB'er en de (mogelijke) positie van de IB'er in de school. Tenslotte komt professionele identiteit aan bod. Ik beschrijf in dit hoofdstuk ook wat deze theoretische achtergronden voor mijn praktijk en mijn toekomstige rol als IB'er betekenen.

2.2. Geschiedenis van interne begeleiding

'In de jaren tachtig van de vorige eeuw kwam het begrip zorgverbreding op: scholen werden geacht meer zorgleerlingen op te nemen. Met de start van het proces Weer Samen Naar School (WSNS) in 1990, werd die ontwikkeling versterkt' (LBib, 2010, p.9). Bokhorst (2010) geeft aan dat in die tijd ook het begrip 'adaptief onderwijs' in de scholen geïntroduceerd wordt. Bij adaptief onderwijs moeten leerkrachten hun handelen afstemmen op de behoeften van hun leerlingen (Bokhorst, 2010).

Als ik naar bovengenoemde ontwikkelingen kijk, dan zie ik sinds de jaren tachtig een verschuiving. De aandacht werd veel meer op de individuele leerling gevestigd in plaats van op de klas en de leerkracht. In 1994 ondertekende ook Nederland het Salamanca Statement (Unesco, 1994) en verplichtte zich daarmee 'het mogelijk te maken dat allen met speciale onderwijsbehoeften toegang hebben tot reguliere scholen en ook wettelijk en beleidsmatig het principe van inclusief onderwijs aan te nemen' (Greven, 2007, p.10).

In 2005 werd de term Passend Onderwijs geïntroduceerd. In eerste instantie werd dit volgens de LBib (2010) door velen gezien als synoniem voor inclusief onderwijs. Het bleek dat de wetgeving niet zo ver zou gaan en dat Passend Onderwijs zich zou gaan kenmerken door de zorgplicht (LBib, 2010). Volgens Greven en Timmerhuis (2008) zijn schoolbesturen in het kader van Passend Onderwijs verantwoordelijk om alle leerlingen een passend onderwijszorgaanbod te bieden. Als dit aanbod niet op de eigen school te realiseren is, kan er samengewerkt worden binnen regionale netwerken.

2.3. Ontwikkeling van de functie van interne begeleiding

Rondom bovenstaande ontwikkelingen heeft de functie van IB'er zich ontwikkeld. De LBib (2010) geeft namelijk aan dat er door het opvangen van meer leerlingen in de reguliere basisschool, er ook problemen meekwamen waar niet alle leerkrachten een oplossing voor hadden. Kort samengevat kwamen volgens de LBib (2010) de taken van de IB'er neer op de ondersteuning van leerkrachten en het coördineren van de leerlingenzorg binnen de school en was dit per school vrij in te vullen. 'De oprichting van de Landelijke Beroepsgroep voor Intern Begeleiders (LBib) zorgde voor een belangrijke impuls voor de interne begeleiding' (LBib, 2010, p.11). 'Ze werkt aan de verbetering van de kwaliteit van interne begeleiding en het verder neerzetten van de functie en professionalisering van de individuele intern begeleider' (LBib, 2010, p.11). Ook volgens Bokhorst (2010) speelt de IB'er een belangrijke rol bij de realisering van de zorgverbreding in de basisschool. Hij stelt 'dat interne begeleiding vooral de organisatie van de zorgverbreding op schoolniveau en de steun aan collega-leerkrachten bij hun hulp aan kinderen met problemen omvat' (Bokhorst, 2010, p.17). De LBib (2010) ziet dat er voor de IB'er een essentiële rol is weggelegd richting de toekomst. 'De verwachting is dat scholen, met het creëren van hun eigen functiehuis (zelf omschreven functies, met eigen waardering) in de komende jaren, tot een duidelijke invulling en afstemming met de andere functies binnen school komen' (LBib, 2010, p.17). Dit biedt volgens de LBib (2010) kansen voor de IB'er, die in staat moet zijn om een goede leer- en leefomgeving voor elk kind vorm te geven.

2.4. Ontwikkeling van Passend Onderwijs op de Carolusschool

Als ik kijk naar bovenstaande ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en interne begeleiding in relatie tot mijn praktijk, dan zie ik dat ook in mijn praktijk verschuivingen in de richting van Passend Onderwijs en inclusie plaatsgevonden hebben. Een recente verschuiving was de verhuizing in januari 2009. De SBO Carolusschool, betrok samen met Jenaplanschool Adelbrecht-Windekind een nieuw gebouw. Dit gebouw is zo opgezet, dat beide scholen onder één dak zitten. In de visie achter deze nieuwbouw werd o.a. het continuüm van zorg genoemd. Tussen beide scholen staan geen muren, je loopt zo van de ene school in de andere, zonder dat je een 'grens' passeert. Maar het feit dat je onder één dak zit, houdt nog niet in dat er ook sprake is van integratie. Beide scholen functioneren los van elkaar, maar zijn ook dichterbij elkaar toe gekomen. De Carolusschool is nog steeds een

speciale basisschool, die adequaat onderwijs biedt aan een specifieke categorie leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. In dat opzicht staan we nog vrij ver van inclusief onderwijs af. Maar er zijn binnen onze school wel duidelijke stappen gezet in de richting van Passend Onderwijs. Deze stappen licht ik toe aan de hand van één van de uitdagingen van Sardes (2008, p.10) voor het jaar 2012: 'het leidende principe, kennis volgt het kind'. We zijn bezig om afspraken vast te leggen over uitwisselingen. Zo is er het afgelopen jaar een leerling die als kleuter vastliep in het reguliere onderwijs, na een aantal jaren op het SBO, weer teruggeplaatst in het reguliere onderwijs. Op dit moment zijn we aan het bekijken of we dit voor meer leerlingen kunnen realiseren. Hierbij valt ook te denken aan specifieke uitwisselingen, waarbij de leerling bijvoorbeeld in de ochtend taal en rekenen volgt op het SBO, maar het middagprogramma op de reguliere basisschool volgt. Omgekeerd kan dit natuurlijk ook het geval zijn. Een leerling die binnen het reguliere onderwijs uitvalt op een bepaald vakgebied, kan bij ons specifieke begeleiding krijgen en leerkrachten kunnen door ons begeleid en/of gecoacht worden. Wederzijdse consultatie verloopt dan effectief en volgens korte lijntjes.

2.5. Inclusief onderwijs en mijn toekomstige functie als intern begeleider

Als toekomstig IB'er moet ik op de hoogte zijn van de ontwikkelingen die onze leerlingen doormaken, hun beperkingen en kansen inzien en daar naar handelen. Ik wil bewust bekwaam zijn in het coachen van mijn collega's en er voor zorgen dat de zorg in en om onze school goed verloopt.

Als ik nog een stapje verder ga, naar inclusief onderwijs, vind ik de uitgangspunten daarvan mooi, maar zal er nog veel moeten gebeuren om het volledig in de praktijk te brengen. Ik ben van mening dat er dan een verandering zal moeten komen in de manier van denken en organiseren. Wat als een kind door zijn/haar gedrag een gevaar vormt voor de rest van de groep? Ik ben van mening dat het dan niet verantwoord is om de leerling binnen de groep te houden. Daarom ben ik op dit moment meer een voorstander van de stelling zoals Greven (2007, p.10) die heeft geformuleerd: 'wat regulier kan, moet regulier, wat speciaal moet, kan speciaal!' Ik ben van mening dat onze school dit op kleine schaal al probeert door de samenwerking met de reguliere basisschool te versterken.

2.6. De (mogelijke) taken van de intern begeleider

Greven (2000) geeft een aantal fasen in de ontwikkeling van de interne begeleiding aan, die niet altijd los van elkaar te zien zijn, niet altijd te dateren zijn en per school verschillend zullen zijn. Hij geeft aan dat op veel scholen een vorm van interne begeleiding ontstaan is vanuit de werkzaamheden van de remedial teacher (RT'er). 'In de traditionele vorm richtte de RT'er zich op diagnostiek en individuele behandeling van leerproblemen bij kinderen' (Greven, 2000, p.2). Na 1990 ziet hij een verschuiving, waarbij de RT'er steeds vaker de leerkracht bij de begeleiding van de leerlingen betreft. Hij noemt deze eerste fase in de ontwikkeling dan ook de 'interne begeleiding als RT+' (Greven, 2000, p.2). In de tweede fase wordt de IB'er volgens Greven (2000) gezien als opbouwer van het interne leerlingvolgsysteem, maar blijft de IB'er volgens hem hangen in de administratieve invulling van deze taak. In de derde fase heeft de IB'er volgens Greven (2000) een vaste plaats in de school als collegiaal consulent (CC), waarbij de vertrouwensrelatie tussen de IB'er en de teamleden groeit. Opvallend is volgens hem dat in de collegiale consultatie de leerkracht bepaalt en de IB'er volgend aanwezig is. In deze eerste drie fasen worden volgens Greven (2000) de accenten van de taken van de IB'er steeds verlegd. In de eerste fase ligt volgens hem het accent op inhoudelijke deskundigheid, in de tweede fase zijn ook organisatorische vaardigheden vereist en in de derde fase moet de IB'er ook over communicatieve vaardigheden beschikken. In de vierde fase wordt de IB'er volgens Greven (2000) als coach gezien en ligt volgens hem het accent op de vaardigheid om met de collega(s) heldere doelen te formuleren en resultaatgericht te werken. In de vijfde fase wordt de IB'er volgens Greven (2000) gezien als kenniscoördinator, waarbij de IB'er zich volgens hem inzet voor kennisontwikkeling en het verankeren van zowel individueel als collectief leren in de organisatie. De vierde en vijfde fase beschrijft Greven (2000) als toekomstperspectief voor de IB'er.

Volgens Bokhorst (2010) heeft de IB'er taken op individueel, groeps- en schoolniveau en omvat het werk van de IB'er beleidstaken en begeleidingstaken. De LBib (2010) ziet de IB'er eveneens in verschillende verschijningsvormen; coördinerend, coachend en begeleidend. Bokhorst (2010) geeft daarnaast aan dat de omvang en de aard van de taken van de IB'er per school kunnen verschillen. Daarbij spelen factoren als schoolbeleid, schoolcultuur en schoolgrootte volgens hem een rol, maar ook persoonlijke factoren van de IB'er, zoals eigen interesse, eigen sterke

en zwakke punten en de eigen ervaring in het onderwijs. Ook de LBib (2010, p.19) geeft aan 'dat de werkzaamheden van de IB'er samenhangen met de visie en oriëntatie op zorg en met de ervaring van het team en de individuele leerkrachten.'

Ik concludeer hieruit dat zowel Greven (2000), als Bokhorst (2010) als de LBib (2010) aangeven dat er geen kant-en-klaar takenpakket voor de IB'er ligt en dat de taak/functie van IB'er steeds in ontwikkeling is. Dit vind ik ook goed, omdat het onderwijs ook steeds in beweging is. Er zal dus steeds opnieuw gezocht moeten worden naar een goede afstemming van taken/functies binnen scholen.

De LBib (2010) heeft, naar aanleiding van de vraag vanuit het onderwijsveld om duidelijkheid rondom de taak/functie van IB'er, besloten een beroepsstandaard voor IB'ers (bijlage 1) te presenteren, waarbinnen de IB'er richtingen vindt om zich te professionaliseren. Deze beroepsstandaard is een beschrijving van wat de werkzaamheden van een IB'er *kunnen* zijn en scholen moeten intern met elkaar in dialoog gaan om een afstemming te bereiken over de verdeling van de zorgtaken (LBib, 2010). Ik concludeer hieruit dat de takenlijst zoals deze is opgesteld door de LBib (2010) goed bruikbaar is voor mijn onderzoek, omdat deze zeer uitgebreid is, recent is en gebaseerd is op bovenstaande ontwikkelingen op het gebied van interne begeleiding en ik hiermee in dialoog met mijn collega's een afstemming kan bereiken over de verdeling van de zorgtaken.

2.7. De (mogelijke) positie van de intern begeleider in de school

'Het is noodzaak dat helder wordt welke status het werk van de IB'er in de school heeft en wat de inhoud van de werkzaamheden is' (Bokhorst, 2010, p.36). Hij geeft daarmee aan dat de positie van de IB'er kwetsbaar is, omdat scholen zelf in kunnen vullen wat de taak/functie van de IB'er is en dat het heel belangrijk is om hierover goede afspraken te maken. Volgens Bokhorst (2010) zou het nog beter zijn om de positie van de IB'er te formaliseren. Hij geeft aan dat daardoor de positie van de IB'er sterker wordt, omdat het dan duidelijk is wie verantwoordelijk is voor bepaalde taken en dat daarmee de kans groter wordt dat IB-taken geïntegreerd worden in het werken in de school.

'Zolang er onderwijs gegeven wordt, worden er verschillende schooltaken verdeeld onder en uitgevoerd door leerkrachten' (van der Zanden, 2003, p.13). Als voorbeeld

van deze taakdifferentiatie binnen de normfunctie van groepsleerkracht, noemt van der Zanden (2003) de taken als RT'er en IB'er. 'Een normfunctie is door de overheid vastgesteld. Het bevat een beschrijving van de taakkenmerken en er behoort een salaristraceert bij' (van der Zanden, 2003, p.14). Als er volgens van der Zanden (2003, p.14) 'gekozen wordt voor interne begeleiding als structurele noodzaak voor de school, dan zal de status van dit werk verschuiven van taakdifferentiatie binnen de normfunctie van leerkracht, naar functiedifferentiatie'. Interne begeleiding wordt dan een functie.

Bokhorst (2010, p.41) geeft aan 'dat in de discussie over formalisering tot een functie onderscheid gemaakt wordt tussen een staffunctie en een lijnfunctie'. Hij geeft aan dat bij een staffunctie de IB'er een groepsleerkracht is met extra taken op het gebied van de algehele leerlingenverzorging en dat de IB'er een begeleidende taak vervult. Bij een lijnfunctie heeft de IB'er volgens Bokhorst (2010) een plaats rechtstreeks onder de directie en geeft de IB'er leiding en is hij/zij verantwoordelijk voor de kwaliteit van het verzorgingssysteem op de school.

Ik concludeer hieruit dat zowel Bokhorst (2010) als van der Zanden (2003) aangeven dat scholen zelf kunnen bepalen welke positie de IB'er binnen de school heeft en welk gewicht daar aan hangt. Daarbij is het wel van belang dat er goede afspraken gemaakt worden en dat de IB'er zich gesteund voelt door bestuur, directie en team. De positie van de IB'er op de Carolusschool is voor mij op dit moment niet duidelijk, omdat we als school sinds januari 2011 onder een ander bestuur vallen. Dit wil ik meenemen in mijn onderzoek, zodat ik hier meer zicht op krijg. Uit de literatuur kan ik concluderen dat de positie van de IB'er in de school van invloed kan zijn op het takenpakket van de IB'er en andersom.

2.8. Professionele identiteit

Onderzoek naar de professionele identiteit van leraren kent volgens Beijaard (2000) twee stromingen: narratief onderzoek (het in vrijheid beschrijven van persoonlijk gekleurde verhalen uit de onderwijspraktijk) en gestructureerd onderzoek (het gestuurd inventariseren van kennis en percepties volgens gekozen concepten en methoden).

Hermans & Hermans-Jansen (2004) ontwikkelden een narratieve theorie over wat zij het *zelf* noemen. In dialoog met jezelf en met anderen komen betekenisvolle

ervaringen samen in wat zij het *zelfverhaal* noemen: een verhaal van en over een persoon in een specifieke context en op een bepaald moment.

Kelchtermans (1994) ontwikkelde een narratieve theorie over hoe leraren zich professioneel ontwikkelen en gebruikt daarbij het begrip *professioneel zelfverstaan*. Hij benadrukt daarin dat de professionele ontwikkeling van leraren gezien moet worden als een dynamisch proces, maar ook als het product daarvan.

Beijaard, Meijer & Verloop (2004) onderscheiden vier kenmerken aan professionele identiteit, die Vloet (2008, p.31) als volgt omschrijft:

- 'Professionele identiteit wordt gevormd door een dynamisch proces van voortdurend interpreteren en herinterpreteren van praktijkervaringen.
- Professionele identiteit impliceert zowel de persoon als de context.
- Professionele identiteit bestaat uit meerdere subidentiteiten, die minder of meer met elkaar in harmonie zijn.
- Zelfsturing is van belang bij de vorming van een professionele identiteit. Leraren zouden een actieve rol moeten spelen bij hun professionele ontwikkeling'.

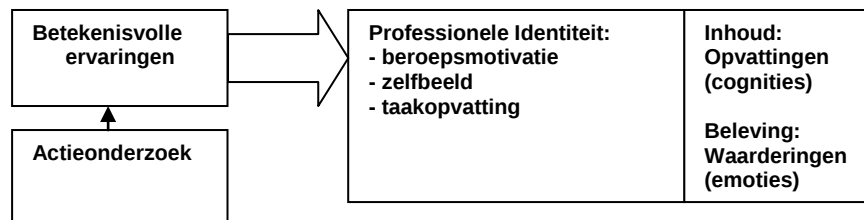
Ik heb hierbij gekozen voor de beschrijving van Vloet (2008), omdat zij mij in mijn praktijkonderzoek gaat helpen mijn professionele identiteit in beeld te krijgen.

Volgens Vloet (2008, p.30) gaat 'professionele identiteit om de vraag wie je bent en wie je wilt zijn als professional in een continu ontwikkelingsproces.' Het gaat volgens haar om zelfkennis en zelfbeleving en daarbij spelen betekenisvolle ervaringen uit de eigen biografie en beroepspraktijk een belangrijke rol.

Beijaard, Meijer & Verloop (2004) onderscheiden in hun artikel drie varianten van onderzoek naar de professionele identiteit: naar de vorming van professionele identiteit, naar kenmerkende aspecten van professionele identiteit en studies waarin professionele identiteit tot uiting komt in verhalen. Vloet (2008) geeft aan dat alle drie de varianten relevant zijn voor het opleiden van leraren en dat zij als opleider en onderzoeker van Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg (Fontys OSO) met haar collega's tot een gemengde variant gekomen is. 'De professionele identiteit wordt in deze variant onderzocht met behulp van een narratief reflectie- en onderzoeksinstrument, dat gebaseerd is op het Biografisch Interview van Kelchtermans (1994; 2007) en de zelfkonfrontatiemethode (ZKM), waarderingstheorie

(bijlage 2) en Dialogical Self theorie van Hermans e.a. (1995, 2002, 2006)' (Vloet, 2008, p.36). Ik licht deze variant toe, omdat ik dit onderzoek zelf ook zal ondergaan om mijn professionele identiteit in beeld te krijgen.

Schematisch weergegeven ziet het er zo uit (Vloet, 2008, p.36-37):

Met de methode die Vloet (2011) hanteert, kunnen zowel belangrijke ervaringen als de waardering van die ervaringen in beeld gebracht worden, in de verschillende beroepsmatige rollen die ik vervul. Professionele identiteit is volgens Vloet (2011) onlosmakelijk verbonden met de loopbaan en levensloop, maar de focus in het zelfonderzoek ligt op de professionele rol als specialist.

In het eerste gesprek worden een aantal open vragen voorgelegd, de zgn. ontlokkers. 'Met ontlokkers reflecteren leraren op betekenisvolle ervaringen uit hun (levens)loopbaan en praktijk en op hun beroepsmotivatie, taakopvatting en zelfbeeld' (Vloet, 2008, p.36). Vloet (2008) geeft daarbij aan dat de professionele identiteit in navolging van Hermans & Hermans-Jansen (2004) gezien wordt als het ge(re)construeerde professioneel zelfverhaal van een leraar op een bepaald moment over betekenisvolle ervaringen in zijn/haar context.

Na het eerste gesprek van dit zelfonderzoek worden de beschreven situaties gewaardeerd aan de hand van een lijst met 24 gevoelens. Door dit zelfonderzoek kun je volgens Vloet (2008) ervaren hoe beide grondmotieven in je leven, werk en opleiding werkzaam zijn. Volgens Vloet (2008) zijn zowel het Z-motief als het A-motief belangrijk, omdat je je wilt onderscheiden van anderen, maar ook ergens bij wil horen. Uit dit zelfonderzoek zal blijken hoe ik op dit moment als professional in mijn werk en loopbaan sta en dat geeft persoonlijke diepgang aan mijn onderzoek, waardoor ik mijn onderzoeksvraag nog beter kan beantwoorden. Ik ben me er daarbij van bewust dat mijn professionele identiteit zich zal blijven ontwikkelen.

Hoofdstuk 3

Onderzoeksmethodologie

3.1. Introductie

In dit hoofdstuk zet ik uiteen hoe mijn onderzoek is opgebouwd. Ik wil onderzoeken wat ik als IB'er voor de Carolusschool kan betekenen. Ik geef aan welke onderzoeksmethoden ik hiervoor gebruik en hoe ik data verzamel. Daarnaast geef ik in dit hoofdstuk aan hoe ik tijdens mijn onderzoek omgegaan ben met ethiek, validiteit, betrouwbaarheid en triangulatie.

3.2. Onderzoeksmethode

Ik heb gekozen voor een praktijkonderzoek. Harinck (2010, p.19) geeft aan 'dat een praktijkonderzoek voortkomt uit praktijkvragen en dat de kennis die het praktijkonderzoek oplevert, in de eerste plaats dient te leiden tot kwaliteitsverbetering van praktijksituaties'. Ik richt me in mijn onderzoek op mezelf en de Carolusschool. Ik wil voor mezelf een helder takenpakket samenstellen dat afgestemd is op de verwachtingen die mijn collega's van mij als IB'er hebben. Door een goede afstemming verwacht ik kwaliteitsverbetering te kunnen realiseren.

Mijn onderzoek bestaat onder andere uit een survey-onderzoek (Harinck, 2010). Dit is gericht op de vraag hoe mensen ergens over denken. Hierbij maak ik gebruik van een vragenlijst (bijlage 4). Ik wil weten welke taken mijn collega's belangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool. Als ik dat in beeld heb, kan ik een prioriteitenlijst van taken voor de IB'er van de Carolusschool samenstellen.

Ik heb ook gekozen voor een semi-gestructureerd interview (Harinck, 2010) met de huidige IB'er. Ik stel haar vragen over haar werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving en over haar ervaringen met en visie op interne begeleiding op de Carolusschool. Deze informatie geeft mij meer zicht op mijn toekomstige dagelijkse praktijk als IB'er. De vragen van dit interview heb ik opgenomen in bijlage 9.

Ik wil ook graag weten wat mijn eigen professionele identiteit is en daarvoor onderga ik een zelfonderzoek dat gebaseerd is op de Zelf Konfrontatie/Kennis Methode (ZKM) (Hermans & Hermans-Jansen, 2004), dat Kara Vloet bij mij af gaat nemen. Met dit zelfonderzoek wil ik er achter komen hoe ik op dit moment in mijn werk en loopbaan sta, binnen de context van mijn leven.

3.3. Opbouw en data van het onderzoek

3.3.1. Survey-onderzoek

Mijn onderzoeksbegeleidster Petra attendeerde mij op het onderzoek van Ciaccia (2010), die onderzoek gedaan heeft naar de meerwaarde van interne begeleiding op het gebied van de zorgverbreding op haar school. Ciaccia (2010) heeft alle taken die de LBib (2010) noemt, opgenomen in een vragenlijst, waarbij ze de medewerkers van haar school vroeg naar de mate waarin zij de taak belangrijk vinden en de mate waarin zij vinden dat de taak gebeurt op hun school. Ik heb dit met mijn critical friends besproken en kwam er achter dat ik, in tegenstelling tot Ciaccia, alleen op zoek ben naar de mate waarin mijn collega's de mogelijke taken van de IB'er belangrijk vinden.

Ik vraag alle collega's die te maken hebben met de taken van de IB'er de vragenlijst (bijlage 4) in te vullen. Deze bestaat uit de 70 subtaken die door de LBib (2010) genoemd worden en zijn onderverdeeld in zeven hoofdtaken van de IB'er. De collega's kunnen per subtaak aangeven of ze deze taak zeer belangrijk, belangrijk, minder belangrijk of onbelangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool. Ik heb gekozen voor een vierpuntsschaal, omdat er dan een standpunt ingenomen moet worden. De collega's kunnen ook opmerkingen plaatsen op de vragenlijst. Deze opmerkingen kunnen me waardevolle informatie opleveren.

Voor het verspreiden van de vragenlijst, licht ik deze eerst toe tijdens de teamvergadering. De collega's die daarbij niet aanwezig zijn, krijgen de vragenlijst met een begeleidende brief (bijlage 3) in hun postvak. Tijdens de unitvergaderingen voor de onder- en bovenbouw die ik zelf leid in de week daarna, houd ik tijd vrij waarin collega's de vragenlijst in kunnen vullen. Op deze manier verwacht ik de grootst mogelijke respons te krijgen.

Ik kies ervoor om iedereen de vragenlijst op papier te geven, omdat ik dan zeker weet dat ik iedereen bereik. De lijst is dan ook tastbaar en blijft beter in het zicht. De vragenlijst komt ook in digitale versie op onze interne server te staan. Mijn collega's mogen zelf de keuze maken of ze schriftelijk of digitaal reageren en krijgen hiervoor negen dagen de tijd. Door beide mogelijkheden van reageren te kiezen, hoop ik ook weer de grootst mogelijke respons te krijgen.

Om er achter te komen of er verschil is in visie bij de verschillende functies, heb ik de totale doelgroep onderverdeeld in vier deelgroepen: groepsleerkrachten/

vakleerkracht, onderwijs ondersteunend, zorgteam en directie. Op die manier kom ik er namelijk achter welke prioriteiten elke deelgroep stelt en kan ik de IB-taken daar nog beter op afstemmen. Elke deelgroep heeft op een andere manier te maken met de IB'er, dus ik verwacht per deelgroep ook verschillen te zien in prioriteiten.

3.3.2. Semi-gestructureerd interview

Na het survey-onderzoek neem ik bij de huidige IB'er een semi-gestructureerd interview (Harinck, 2010) af. 'Het semi-gestructureerde interview heeft een onderwerp en een aantal hoofdvragen die aan de orde moeten komen. De onderzoeker kan daarbij de volgorde aanpassen als dat beter in de loop van het gesprek past' (Harinck, 2010, p.94). Ik heb hiervoor gekozen omdat ik het onderwerp interne begeleiding dan goed uit kan diepen, waarbij ik door de vooraf vastgestelde vragen (bijlage 9) de draad van het gesprek makkelijker kan vasthouden. Op die manier weet ik zeker dat alles wat ik wil weten aan bod komt. In dit interview wil ik de visie van de huidige IB'er helder krijgen. Tevens wil ik er achter komen wat de positie van de IB'er op de Carolusschool is, want deze is mij sinds de overgang naar een ander bestuur niet duidelijk. Ik stel haar ook vragen over haar taken en bespreek met haar de resultaten van de vragenlijst die ingevuld is door de collega's. Verder wil ik graag weten hoe zij het toekomstperspectief voor de IB'er van de Carolusschool ziet. Door deze manier van interviewen hoop ik zoveel mogelijk informatie te krijgen over haar werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving, haar ervaringen als IB'er en haar visie op interne begeleiding op de Carolusschool. Deze informatie kan ik in mijn toekomstige rol als IB'er van de Carolusschool gebruiken.

3.3.3. Zelfonderzoek

In het eerste gesprek beschrijf ik aan de hand van open vragen, concrete ervaringen (tijd- en plaatsgebonden) die iets voor mij betekenen in positieve of negatieve zin, die te maken hebben met mijn taak/functie als IB'er. Na zo'n ervaring te hebben doorgesproken wordt deze kernachtig geformuleerd. Na het eerste gesprek waardeer ik de beschreven situaties en nog enkele algemene vragen aan de hand van een lijst met 24 gevoelens en bespreek ik deze in een supervisiegesprek.

3.4. Ethiek

Volgens Boerman (2008, p.2) 'heeft ethiek een plaats in de reflectie op de kwaliteit (uitgedrukt in goed/kwaad, zinvol/zinloos e.d.) van het persoonlijk handelen. Ethiek geeft in die reflectie een aansporing hoe we zouden moeten handelen: het goede bevorderen en het kwaad vermijden.' Hij gaat hierbij uit van zes ethische principes en ik geef hieronder aan hoe ik met elk van deze ethische principes ben omgegaan.

1. Vertrouwen, bedrog en zelfbedrog

Ik heb mijn collega's geïnformeerd over mijn onderzoek en het doel daarvan. Ik heb toegelicht dat de vragenlijst van het survey-onderzoek anoniem ingevuld mocht worden, maar dat ik de anonimiteit niet kon garanderen, omdat de directrice alleen in een deelgroep staat. Er was niemand die aangegeven heeft dit een probleem te vinden. Iedereen heeft vrijwillig aan het onderzoek meegewerkt en heeft toestemming gegeven om de gegevens te gebruiken. De beschreven resultaten in het onderzoek zijn gebaseerd op transparante en navolgbare gegevens, die ik vertrouwelijk heb behandeld en uitsluitend gebruikt heb voor mijn onderzoek en om intern ons onderwijs te verbeteren. Het zelfonderzoek heb ik vrijwillig ondergaan. Ik ben zelf eigenaar van de verkregen informatie. Ik heb gedurende het onderzoek gebruik gemaakt van verschillende literaire bronnen en heb deze volgende de meest recente American Psychological Association (APA) normen vermeld.

2. Zorgvuldigheid en nalatigheid

Ik heb de voortgang van mijn onderzoek regelmatig besproken met mijn onderzoeksbegeleidster en mijn critical friends en ik heb de directrice en de huidige IB'er van de Carolusschool ook op de hoogte gehouden van mijn onderzoek. Ik heb de feedback van allen in mijn onderzoek verwerkt. Ik heb met mijn collega's besproken dat de vragenlijst géén betrekking heeft op het functioneren van de huidige IB'er, maar op wat de mogelijke taken van de IB'er op de Carolusschool kunnen zijn en wat de verwachtingen zijn die de collega's van de IB'er op de Carolusschool hebben. Ik ben zorgvuldig omgegaan met de gegevens die ik verkregen heb uit mijn onderzoek. Ik heb de gegevens geanonimiseerd, zodat er geen relatie gelegd kan worden tussen persoonlijke gegevens en onderzoeksgegevens. De groep betrokkenen waarbij wel een verband gelegd kan worden tussen persoonlijke gegevens en

onderzoeksgegevens heeft toestemming gegeven voor het gebruiken van de gegeven informatie.

3. Volledigheid en selectiviteit

Ik heb in mijn onderzoek geen gegevens of informatie achtergehouden die het onderzoek zouden kunnen beïnvloeden. De mogelijkheid bestaat dat de collega's zich belemmerd of beïnvloed voelen tijdens mijn onderzoek, omdat ik zelf ook IB-taken uitvoer en daarin een (bege)leidende rol heb naar collega's. De verkregen gegevens en informatie moet dus door mij met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

4. Concurrentie en collegialiteit

De overlegmomenten met mijn onderzoeksbegeleidster en critical friends zijn op respectvolle wijze verlopen. We hebben elkaar van positief kritische en opbouwende feedback voorzien, met als doel elkaar verder te helpen in leer- en onderzoeksproces. Tevens was daar waar nodig sprake van samenwerking en ondersteuning.

5. Publiceren, auteurschap en geheimhouding

Persoonlijk stel ik mijn onderzoek beschikbaar voor de verdere ontwikkeling van de verschillende beroepsgroepen die in het werkveld van de Special Educational Needs (SEN) werkzaam zijn, zodat kennis verder ontwikkeld kan worden. Ik heb voor publicatie echter ook eerst toestemming nodig van de directrice en huidige IB'er.

6. Onderzoek in opdracht

Ik heb mijn eigen vraagstelling bepaald en ben eigenaar van mijn onderzoek. Mijn onderzoek is op eigen initiatief tot stand gekomen.

3.5. Validiteit

'Goed onderzoek is valide en onderzoekt datgene waarop het zich volgens de probleemstelling en de onderzoeksvragen ook richt. Validiteit gaat dus over de 'juistheid' of 'correctheid' van de onderzoeksgegevens' (Kallenberg, 2010, p.46). Als ik naar de ingevulde vragenlijsten kijk, dan kan ik in kaart brengen welke taken mijn collega's belangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool. Met deze gegevens kan ik een prioriteitenlijst maken die van invloed kan zijn op het huidige takenpakket van de IB'er op de Carolusschool.

Ik heb de blanco vragenlijst eerst besproken met de directrice en de IB'er van de Carolusschool. Zij zagen het belang van deze vragenlijst voor de Carolusschool en de invloed die het kan hebben op de ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van onze school. De vragenlijst is ook besproken met mijn onderzoeksbegeleidster en critical friends en nadat ik hun feedback verwerkt had, was de vragenlijst valide. Het feit dat een deel van deze vragenlijst ook al in een eerder vergelijkbaar onderzoek is gebruikt (Ciaccia, 2010), maakt hem ook meer valide.

Het semi-gestructureerde interview levert me veel informatie op over de werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving van de huidige IB'er en haar ervaringen met en visie op interne begeleiding op de Carolusschool. Deze informatie geeft mij meer zicht op de dagelijkse praktijk van de IB'er op de Carolusschool. De vooraf vastgestelde vragen voor dit interview zijn besproken met mijn onderzoeksbegeleidster en critical friends en nadat ik hun feedback verwerkt had, was de vragenlijst valide.

Het zelfonderzoek is een betrouwbaar en valide instrument, waarmee ik er achter kan komen hoe ik op dit moment in mijn werk en loopbaan sta, binnen de context van mijn leven.

3.6. Betrouwbaarheid

'Een onderzoek is betrouwbaar wanneer het dezelfde resultaten oplevert als het op precies dezelfde manier wordt herhaald' (Kallenberg, 2010, p.45).

Als ik naar de ingevulde vragenlijsten kijk dan zijn deze 'context-, cultuur- en tijdsgebonden. De inzichten die het oplevert hebben een beperkte geldigheid' (Harinck, 2010, p.19). Mijn collega's hebben aan kunnen geven hoe ze op dit moment denken over de taken van de IB'er van de Carolusschool. Als ik dezelfde vragenlijst over een paar jaar nog eens zou voorleggen, kan dit andere resultaten opleveren, ook omdat de samenstelling van het team aan verandering onderhevig is, maar ook omdat je visie kan veranderen onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen. Ik beschouw de uitkomst van de vragenlijst dan ook als betrouwbaar voor dit moment.

Ook het semi-gestructureerde interview heeft een beperkte geldigheid. Als ik dezelfde vragen over een paar jaar nog eens zou voorleggen, kan dit andere informatie opleveren. De ontwikkelingen in het onderwijs staan niet stil en zijn aan

veranderingen onderhevig en dit bepaalt mede je visie. Ik beschouw de informatie uit het interview dan ook als betrouwbaar voor dit moment.

Hetzelfde kan ik concluderen voor mijn zelfonderzoek. Als ik dezelfde vragen over een paar jaar nog eens zou moeten beantwoorden, ben ik ook een paar jaar aan ervaringen rijker, die mijn visie en identiteit kunnen beïnvloeden. Ik beschouw de uitkomst van het zelfonderzoek dan ook betrouwbaar voor dit moment.

3.7. Triangulatie

‘Een heel belangrijk kwaliteitscriterium in het praktijkonderzoek is de triangulatie, het gebruik van meerdere gegevensbronnen’ (Harinck, 2010, p.77).

Volgens Kallenberg (2010, p.46) betekent triangulatie ‘dat je in je onderzoek verschillende invalshoeken of benaderingen inbrengt.’ In mijn onderzoek maak ik gebruik van ‘verschillende typen informanten’ (Harinck, 2010, p.77). De vragenlijst wordt ingevuld door vier groepen: groepsleerkrachten/vakleerkracht, onderwijs ondersteunend, zorgteam en directie. Elke groep heeft waarschijnlijk een eigen visie op de prioriteit van de taken van de IB’er op de Carolusschool, omdat elke groep op een andere manier met de IB’er te maken heeft. Verder zijn de huidige IB’er en ikzelf belangrijke informanten voor mijn onderzoeksvraag.

In mijn onderzoek maak ik ook gebruik van verschillende soorten ‘informatiebronnen’ (Harinck, 2010, p.77). Ik maak gebruik van een vragenlijst, het semi-gestructureerde interview, zelfonderzoek en literatuur (boeken, artikelen, internet).

Hiermee kan ik concluderen dat ik voldoe aan het belangrijke kwaliteitscriterium dat Harinck (2010) en Kallenberg (2010) triangulatie noemen.

Hoofdstuk 4

Data analyse en resultaten

4.1. Introductie

In dit hoofdstuk presenteer ik de data van het survey-onderzoek (vragenlijst), het semi-gestructureerde interview en het zelfonderzoek.

De gegevens die ik uit de vragenlijst gehaald heb, zijn kwantitatieve gegevens (Harinck, 2010). 'Bij kwantitatieve gegevens gaat het om meetbare gegevens, die ofwel direct in een getal zijn uitgedrukt, ofwel makkelijk tot getallen te herleiden zijn' (Harinck, 2010, p.115). Mijn vragenlijst is gebaseerd op een beoordelingsschaal, mijn collega's hebben aan kunnen geven in welke mate zij een taak belangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool. De gegevens die ik uit de vragenlijst verkregen heb, verwerk ik in een schema, waarin ik met een percentage kan laten zien hoe vaak een antwoord voorkomt.

De opmerkingen die mijn collega's op de vragenlijst gezet hebben en de gegevens die ik uit het semi-gestructureerde interview en uit het zelfonderzoek gehaald heb, zijn kwalitatieve gegevens (Harinck, 2010). 'Bij kwalitatieve gegevens gaat het om ongestructureerde gegevens' (Harinck, 2010, p.116). De literatuur die ik gebruikt heb, valt hier ook onder. Ik ben me ervan bewust dat deze kwalitatieve gegevens door mij subjectief geïnterpreteerd zijn, maar dat dit wel ordelijk, gestructureerd en op navolgbare wijze gebeurd is (Harinck, 2010).

4.2. Overzicht data

Mijn onderzoeksvraag is: 'Wat kan ik als IB'er voor de Carolusschool betekenen?'

Voor mij zitten er drie delen in deze vraag: de Carolusschool, de IB'er van de Carolusschool, ik als IB'er van de Carolusschool.

Deze drie delen in mijn hoofdvraag leiden voor mij tot de volgende deelvragen:

1. Welke taken vinden mijn collega's belangrijk voor de IB'er van de Carolusschool? In welke mate vinden zij deze taken belangrijk?
2. Wat is de huidige werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving van de IB'er van de Carolusschool? Wat zijn haar ervaringen met en visie op interne begeleiding op de Carolusschool?

3. Wat vind ik zélf belangrijk in mijn taak/functie als IB'er? Hoe sta ik op dit moment als professional in mijn werk en loopbaan? Hoe ontwikkelt mijn professionele identiteit zich?

Als ik een antwoord heb op bovenstaande deelvragen, kan ik antwoord geven op de hoofdvraag en weet ik wat ik als IB'er voor de Carolusschool kan betekenen.

De data zijn verzameld middels:

- een vragenlijst (bijlage 4)
- een semi-gestructureerd interview (bijlage 9)
- een zelfonderzoek
- literaire bronnen (literatuurlijst)

4.2.1. Survey-onderzoek

Ik heb de vragenlijst uitgedeeld aan de 22 collega's die te maken hebben met de taken van de IB'er en daarvan heb ik er 19 ingevuld retour gekregen (86%). In tabel 1 is te lezen hoe de vragenlijsten verdeeld zijn over de deelgroepen en hoeveel collega's per deelgroep de vragenlijst ingevuld geretourneerd hebben.

	Uitgedeelde vragenlijsten	Geretourneerde vragenlijsten
Groepsleerkrachten/vakleerkracht	14	12
Onderwijs ondersteunend	3	3
Zorgteam	4	3
Directie	1	1
Totaal	22	19

Tabel 1. Overzicht uitgedeelde en geretourneerde vragenlijsten.

Ik vind het fijn dat de respons zo hoog is, omdat ik zo een goed beeld krijg op wat mijn collega's belangrijke taken voor de IB'er van de Carolusschool vinden. Daardoor kan ik conclusies trekken waarbij de mening van een grote groep collega's wordt meegenomen. Ik kan hieruit ook concluderen dat een grote groep collega's het belang van dit onderzoek inziet en ondersteunt door het invullen van de vragenlijst.

4.2.2. Semi-gestructureerd interview

Na afloop van het interview met de huidige IB'er, heb ik in beeld wat de positie van de IB'er op de Carolusschool is en heb ik informatie over haar werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving. Tevens heb ik zicht gekregen op haar ervaringen als IB'er, haar visie op interne begeleiding en haar toekomstperspectief voor de IB'er van de Carolusschool. De kwalitatieve gegevens ga ik op de hoofdpunten samenvatten. Ik wil daarbij zoveel mogelijk haar eigen woorden intact laten. Tevens bespreek ik met haar de resultaten van de vragenlijst die ingevuld is door de collega's.

4.2.3. Zelfonderzoek

De kernzinnen met de daaraan gekoppelde gevoelens worden na het eerste gesprek met behulp van de computer geordend en dit verslag vormt de basis voor een het supervisiegesprek met een persoonlijk thema. Ik stel mijn praktijkonderzoek beschikbaar voor de verdere ontwikkeling van de verschillende beroepsgroepen die in het werkveld van de Special Educational Needs (SEN) werkzaam zijn en daarom kies ik ervoor om de details van dit zelfonderzoek voor mezelf te houden. Uiteraard neem ik de bevindingen mee in mijn professionele loopbaan.

4.3. Data analyse

4.3.1. Survey-onderzoek (totale doelgroep)

Ik presenteer de kwantitatieve gegevens in bijlage 5.

Hieronder volgt een overzicht van de subtaken die door 50% of meer van de totale doelgroep als 'zeer belangrijk' of als 'belangrijk' beoordeeld werden.

Begeleidende en coachende taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactische en pedagogisch handelen.	53%	37%	5%	5%	
2	De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.	58%	32%	5%	5%	
4	De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.	53%	26%	21%	0%	
5	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.	53%	37%	11%	0%	
7	De IB'er verleent collegiale consultatie.	26%	53%	21%	0%	
8	De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.	26%	58%	16%	0%	

Taken ten aanzien van onderzoek		1	2	3	4	blanco
3	De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.	63%	32%	5%	0%	
4	De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.	26%	58%	11%	5%	
7	De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.	32%	58%	5%	0%	5%
8	De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.	32%	63%	5%	0%	
9	De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.	32%	58%	5%	0%	5%

Beheersmatige taken		1	2	3	4	blanco
3	De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.	21%	63%	16%	0%	
5	De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.	11%	58%	32%	0%	

Organisatorische taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er coördineert de leerlingenzorg.	53%	42%	5%	0%	
3	De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.	53%	37%	11%	0%	
4	De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.	26%	58%	11%	5%	
11	De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten en in- en externe behandelaars.	26%	58%	16%	0%	

Innoverende taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er richt zich op onderwijskundige inhoud (methodieken, onderwijsinhouden en onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek).	53%	32%	11%	5%	
5	De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenbeleidsplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.	21%	53%	26%	0%	
6	De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.	21%	68%	11%	0%	
7	De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactisch en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.	26%	58%	11%	5%	

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.	5%	63%	32%	0%	
2	De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.	0%	63%	37%	0%	
7	De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.	21%	58%	16%	5%	

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.	37%	58%	5%	0%	
3	De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.	21%	63%	11%	0%	5%
4	De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.	37%	58%	5%	0%	
7	De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.	32%	63%	5%	0%	
8	De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.	16%	63%	21%	0%	

Overzicht 1. De subtaken die door 50% of meer van de totale doelgroep als 'zeer belangrijk' of 'belangrijk' beoordeeld werden.

In verband met het afronden van decimalen is het mogelijk dat er een totaal percentage van 99% of 101% uitkomt.

Opvallend:

- Elk van de zeven hoofdtaken heeft meerdere subtaken die door meer dan 50% van mijn collega's als 'zeer belangrijk' of 'belangrijk' beoordeeld worden.
- De hoofdtak **'Begeleidende en coachende taken'** heeft de meeste subtaken die door meer dan 50% van mijn collega's als 'zeer belangrijk' beoordeeld worden.

4.3.2. Survey-onderzoek (deelgroepen)

Ik presenteer de kwantitatieve gegevens in bijlage 6.

Ik vind het belangrijk om te weten of er vanuit de verschillende functies anders naar de taken van de IB'er gekeken wordt. Op die manier kom ik er namelijk achter welke prioriteiten elke deelgroep stelt en kan ik de IB-taken daar nog beter op afstemmen. Ik zet daarvoor de kwantitatieve gegevens van bijlage 6 in een vereenvoudigd overzicht (bijlage 6a), waarbij ik de beoordelingen terugbreng tot twee categorieën: 'zeer belangrijk/belangrijk' en 'minder belangrijk/onbelangrijk', waarbij ik de norm op 50% leg.

Het aantal respondenten per deelgroep is laag. De percentages in bijlage 6a zijn dan ook alleen bedoeld om opvallende verschillen tussen de deelgroepen te signaleren.

Als ik dit in schema breng, dan ziet het er als volgt uit:

	Begeleidende en coachende taken	Taken ten aanzien van onderzoek	Beheersmatige taken	Organisatorische taken	Innoverende taken	Taken ten aanzien van het samenwerken met externen	Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling
Groepsleerkrachten/vakleerkracht				*	*	*	*
Onderwijs ondersteunend							*
Zorgteam							*
Directie	*	*					*

Schema 1.

* Alle subtaken binnen de hoofdtak worden door 50% of meer van de collega's binnen de deelgroep als 'zeer belangrijk/belangrijk' beoordeeld.

Als ik de prioriteitenlijst van de totale doelgroep (overzicht 1) vergelijk met de verdeling in de deelgroepen (bijlage 6a) dan valt het volgende op:

- bij de hoofdtak '**Begeleidende en coachende taken**' beoordeelt de deelgroep onderwijs ondersteunend de subtaak 'de IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens' als 'minder belangrijk/ onbelangrijk'. De overige deelgroepen beoordelen deze subtaak als 'zeer belangrijk/belangrijk'.
- bij de hoofdtak '**Taken ten aanzien van onderzoek**' komen de meningen van de vier deelgroepen globaal gezien overeen.
- bij de hoofdtak '**Beheersmatige taken**' is verdeeldheid over de subtaak 'de IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan'. De deelgroepen groepsleerkrachten/vakleerkracht en onderwijs ondersteunend vinden dit 'zeer belangrijk/belangrijk', de deelgroepen zorgteam en directie vinden dit 'minder belangrijk/onbelangrijk'.
- bij de hoofdtak '**Organisatorische taken**' beoordeelt de deelgroep directie de subtaak 'de IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten, interne en externe behandelaars' als 'minder belangrijk/onbelangrijk'. De overige deelgroepen beoordelen deze subtaak als 'zeer belangrijk/belangrijk'.

- bij de hoofdtak **'Innoverende taken'** beoordeelt de deelgroep directie de subtaak 'de IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenbeleidsplan op en werkt deze uit tot jaarplannen' als 'minder belangrijk/onbelangrijk'. De overige deelgroepen beoordelen deze subtaak als 'zeer belangrijk/belangrijk'.
- bij de hoofdtak **'Taken ten aanzien van het werken met externen'** vinden de deelgroepen zorgteam en directie het belangrijker dat 'de IB'er toeziet op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking' dan de deelgroepen groepsleerkrachten/vakleerkracht en onderwijs ondersteunend. Verder valt op dat de directie de subtaak 'de IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen' beoordeelt als 'minder belangrijk/onbelangrijk'. De overige deelgroepen beoordelen deze subtaak als 'zeer belangrijk/belangrijk'.
- bij de hoofdtak **'Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling'** komen de meningen van de vier deelgroepen globaal gezien overeen.

4.3.3. Survey-onderzoek (opmerkingen)

De opmerkingen die mijn collega's op de vragenlijst plaatsten staan in bijlage 8. Veel collega's vonden het moeilijk om de vragenlijst in te vullen en maakten hier een opmerking over. Verder blijkt uit de gemaakte opmerkingen dat veel collega's niet goed weten wat de taken van de IB'er zijn en hebben ze behoefte aan duidelijkheid en afstemming.

4.3.4. Semi-gestructureerd interview

De kwalitatieve gegevens van het interview met de huidige IB'er heb ik op de hoofdpunten samengevat in bijlage 10. Ik heb daarbij zoveel mogelijk haar eigen woorden intact gelaten.

In dit interview geeft de huidige IB'er aan dat er in de loop van de afgelopen jaren veel taken bij zijn gekomen en dat het accent nu meer ligt op het coachen en begeleiden van leerkrachten en het volgen van de prestaties van de leerlingen. Als ik dit vergelijk met de taken die mijn collega's belangrijk vinden (overzicht 1) dan zie ik dat dit ook conform de wensen van de collega's is.

4.3.5. Zelfonderzoek

Door het zelfonderzoek heb ik ervaren hoe beide grondmotieven in mijn leven, werk en opleiding werkzaam zijn, waarbij ik me er van bewust ben dat dit een dynamisch proces is. Ik ben zelf eigenaar van de uit het zelfonderzoek verkregen informatie en omdat ik mijn praktijkonderzoek beschikbaar stel voor publicatie, kies ik ervoor om de details van dit zelfonderzoek voor mezelf te houden. Uiteraard neem ik de bevindingen mee in mijn professionele loopbaan. Wat ik in het belang van mijn onderzoek wel wil vermelden, omdat ik mijn onderzoeksvraag in de ik-vorm gesteld heb en daarmee persoonlijke diepgang aan het onderzoek mee wilde geven, is dat ik veel scores in het +ZA waardegebied had. Dit houdt in dat zowel het Z-motief als het A-motief op gecombineerde wijze tot uiting komt, waarbij de + staat voor de positieve gevoelens die ik daarbij heb. Voor mij leidt het zelfonderzoek tot de volgende conclusie: ik ben betrokken bij mijn leerlingen, collega's en werk en moet daarbij mezelf niet uit het oog verliezen. Dat kan ik bereiken door de helikopterview te hanteren, waardoor ik het overzicht houd over mijn praktijk en ik ben me er van bewust dat het voor mij belangrijk is om mijn taken en tijd goed af te bakenen.

Hoofdstuk 5

Conclusies en aanbevelingen

5.1. Introductie

In dit hoofdstuk reflecteer ik op de resultaten uit hoofdstuk 4, leg ik een relatie tussen de verzamelde data, de literatuur en mijn onderzoeksvraag en licht ik mijn aanbevelingen toe.

5.2. Conclusies

Onderzoeksvraag: 'Wat kan ik als IB'er voor de Carolusschool betekenen?'

Uit de literatuur blijkt dat er geen kant-en-klaar takenpakket voor de IB'er ligt en dat de taak/functie van IB'er steeds in ontwikkeling is. Dit vind ik ook goed, omdat het onderwijs ook steeds in beweging is. Ik concludeer dat de beroepsstandaard van de LBib (2010) een goed bruikbare lijst is voor *mogelijke* werkzaamheden van een IB'er. Deze kan ik steeds opnieuw gebruiken om intern met elkaar in dialoog te gaan om een afstemming te bereiken over de verdeling van de zorgtaken. Want in mijn taak/functie als IB'er kan ik concluderen dat ik steeds opnieuw zal moeten zoeken naar een goede afstemming van taken/functies binnen de Carolusschool.

Om deze afstemming voor dit moment te kunnen bereiken, kan ik de gegevens uit het survey-onderzoek gebruiken. Door de hoge respons op dit onderzoek kan ik concluderen dat mijn collega's het belang van mijn onderzoek inzien en dat ze deze afstemming ook belangrijk vinden. Uit het survey-onderzoek (bijlage 5) kan ik concluderen dat de totale doelgroep van de Carolusschool 65 van de 70 subtaken die in de beroepsstandaard (LBib, 2010) beschreven staan 'zeer belangrijk/belangrijk' vinden. Omdat dit veel subtaken zijn, heb ik de lijst specifiek bekeken. Dit resulteerde in overzicht 1 van hoofdstuk 4: de subtaken die door 50% of meer van de totale doelgroep als 'zeer belangrijk' of 'belangrijk' beoordeeld werden. Bij het samenstellen van een takenpakket voor de IB'er van de Carolusschool, hebben deze subtaken prioriteit volgens mijn collega's (bijlage 7).

Als ik dit ga bekijken binnen de deelgroepen, dan kan ik concluderen dat er:

- binnen '**Taken ten aanzien van onderzoek**' en '**Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling**' weinig verschillen in opvatting zijn.
- binnen '**Begeleidende en coachende taken, Beheersmatige taken, Organisatorische taken, Innoverende taken** en **Taken ten aanzien van het werken met externen**' wat nuanceverschillen in opvattingen zijn.

Als ik die verschillen verder uitwerk, dan kan ik concluderen dat:

- de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkrachten alleen een andere opvatting had bij enkele subtaken binnen '**Begeleidende en coachende taken**' en '**Taken ten aanzien van onderzoek**'.
- de deelgroep onderwijsondersteunend alleen een andere opvatting had bij enkele subtaken binnen '**Begeleidende en coachende taken, Taken ten aanzien van onderzoek, Beheersmatige taken** en **Taken ten aanzien van het samenwerken met externen**'.
- de deelgroep zorgteam alleen een andere opvatting had bij enkele subtaken binnen '**Begeleidende en coachende taken, Taken ten aanzien van onderzoek, Organisatorische taken** en **Taken ten aanzien van het samenwerken met externen**'. Deze deelgroep had ook een andere opvatting bij meerdere subtaken binnen '**Beheersmatige taken**'.
- de deelgroep directie alleen een andere opvatting had bij enkele subtaken binnen '**Beheersmatige taken**'. Deze deelgroep had ook een andere opvatting bij meerdere subtaken binnen '**Organisatorische taken, Innoverende taken** en **Taken ten aanzien van het samenwerken met externen**'.

Binnen de deelgroepen zijn dus verschillen in opvattingen omtrent het takenpakket van de IB'er van de Carolusschool en hieruit kan ik concluderen dat het belangrijk is voor de totale doelgroep van de Carolusschool om een goede afstemming van taken/functies vast te leggen. Dit wordt bevestigd door de opmerkingen die mijn collega's op de vragenlijst maakten over de moeilijkheid van de vragenlijst door het onduidelijke beeld op het takenpakket van de IB'er en de overlap in taken met de orthopedagoge.

Als ik de gegevens van het semi-gestructureerde interview bekijk, dan zie ik dat de huidige IB'er een duidelijk beeld heeft van haar positie, werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving. Zij heeft een ruime werkervaring en heeft de interne begeleiding ook zien ontwikkelen in de richting die ik in hoofdstuk 2 heb beschreven.

Ze heeft haar conclusies getrokken uit de resultaten van het survey-onderzoek en schetst een toekomstperspectief voor de IB'er van de Carolusschool, dat gebaseerd is op huidige ontwikkelingen en haar eigen visie op intern begeleiden. Deze informatie neem ik mee in mijn rol als toekomstig IB'er en onderstreept nog een keer dat het belangrijk is voor de totale doelgroep van de Carolusschool om een goede afstemming van taken/functies vast te leggen en daar naar te handelen.

Als ik naar de gegevens van het zelfonderzoek kijk, dan weet ik nu hoe beide grondmotieven in mijn leven, werk en opleiding werkzaam zijn. Ik neem deze bevindingen mee in mijn professionele loopbaan en ben me er van bewust dat dit een dynamisch proces is. De belangrijkste conclusie uit het zelfonderzoek is voor mij: ik blijf betrokken bij mijn leerlingen, collega's en werk en moet mezelf daarbij niet uit het oog verliezen.

5.3. Relatie verzamelde data, literatuur en onderzoeksvraag

In hoofdstuk 2 heb ik vanuit de literatuur beschreven dat interne begeleiding een grote ontwikkeling heeft doorgemaakt. Uit het semi-gestructureerde interview kan ik concluderen dat deze ontwikkeling ook plaatsgevonden heeft op de Carolusschool. In hoofdstuk 1 heb ik beschreven dat we als team in ontwikkeling zijn op het gebied van het werken in units en dat er behoefte was aan meer samenwerking en doorgaande (leer)lijnen. Uit de opmerkingen die geplaatst werden op de vragenlijsten, blijkt dat het team ook behoefte heeft aan een duidelijke afbakening van taken, zodat collega's weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten. In de literatuur wordt beschreven dat de taken van de IB'er aangepast moeten worden aan de school (LBib, 2010). Deze mening wordt door mijn collega's van de Carolusschool gedeeld. Dit kan ik concluderen uit de hoge respons op het survey-onderzoek. Met de resultaten van het survey-onderzoek heb ik nu gegevens in handen, waarmee ik mijn praktijk kan verbeteren. De ervaringen van de huidige IB'er kan ik meenemen in mijn toekomstige rol als IB'er. Doordat ik me verdiept heb in de theoretische achtergronden van het zelfonderzoek heb ik nu in beeld hoe ik in mijn

professionele loopbaan sta en kan ik met de verkregen informatie mezelf blijven professionaliseren.

5.4. Validiteit van de conclusies

Ik kan concluderen dat mijn onderzoek valide is. Met de resultaten van het survey-onderzoek heb ik mede dankzij de hoge respons goed in kaart kunnen brengen welke taken mijn collega's belangrijk vinden voor de IB'er van de Carolusschool. Met deze gegevens heb ik een prioriteitenlijst kunnen maken die van invloed kan zijn op het huidige takenpakket van de IB'er op de Carolusschool. Het semi-gestructureerde interview leverde me veel informatie op over de werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving van de huidige IB'er en haar ervaringen met en visie op interne begeleiding op de Carolusschool. Uit het zelfonderzoek werd het dynamische proces rondom mijn professionele identiteit duidelijk.

5.5. Aanbevelingen

Als ik de gegevens vanuit de literatuur, het survey-onderzoek, het semi-gestructureerd interview en het zelfonderzoek naast elkaar leg, dan zie ik wat ik als IB'er voor de Carolusschool kan betekenen.

Ik ga mijn collega's op de hoogte brengen van de resultaten van mijn onderzoek en zal hierbij mijn aanbevelingen toelichten:

- Vanuit de gedeelde visie op zorg is het belangrijk om tot een afgebakend en waardevol takenpakket voor de IB'er te komen. Het survey-onderzoek vormt daarbij het startpunt. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het survey-onderzoek een momentopname is en dat het steeds getoetst moet worden aan de praktijk. Het is belangrijk dat alle deelgroepen hierin meegenomen worden en dat afspraken geborgd worden. Hierin zie ik op de korte termijn een taak voor mezelf en de huidige IB'er.
- Naast het takenpakket van de IB'er is het ook belangrijk om te kijken naar het takenpakket van de orthopedagoge. Collega's ervaren veel overlap en zijn niet goed op de hoogte wie verantwoordelijk is voor welke taken. Ook hier is het belangrijk dat afspraken geborgd worden. Hierin zie ik op de korte termijn een taak voor mezelf en de huidige IB'er, in samenwerking met de orthopedagoge.
- Interne begeleiding is nog steeds in ontwikkeling, zo ook op de Carolusschool. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen te blijven volgen en binnen de school

te blijven bespreken en af te stemmen met alle betrokkenen. Op die manier weten collega's wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten en blijft de interne begeleiding ook transparant voor alle deelgroepen op de Carolusschool.

Voor mezelf:

- Ik kan de informatie uit het semi-gestructureerde interview met de huidige IB'er en mijn eigen bevindingen uit het zelfonderzoek meenemen in mijn toekomstige rol als IB'er, waardoor ik mezelf kan blijven professionaliseren. Ik ben me ervan bewust dat dit een dynamisch proces zal blijven.

Hoofdstuk 6

Evaluatie onderzoek

6.1. Introductie

In dit hoofdstuk reflecteer ik op mijn persoonlijke ontwikkeling tijdens dit onderzoek. Daarna evalueer ik het onderzoeksproces en de opbrengsten van mijn onderzoek.

6.2. Persoonlijke ontwikkeling

Door de literatuurstudie ben ik me veel meer bewust geworden van mijn eigen houding en vaardigheden en de invloed daarvan op mijn praktijk en zie ik door deze bewustwording groei in mijn professionele werkhouding. Ik voel me meer competent. Ik merk dat ik meer overzicht heb in wat belangrijk is voor een IB'er en probeer daar naar te handelen om mijn praktijk te verbeteren. Ik loop daarbij wel tegen het feit aan dat ik nog niet dé IB'er van de Carolusschool ben. De competenties die te maken hebben met het werken als IB'er binnen de schoolorganisatie, in bovenschoolse verbanden/netwerken en de externe omgeving zijn voor mij nog geen dagelijkse bezigheden. Ik ben wel actief gaan zoeken naar mogelijkheden om hier ervaring in op te doen, door dit samen met de huidige IB'er te doen. Ik voer mijn IB-taken ook nog uit onder haar supervisie. Aan de ene kant geeft me deze gedeelde verantwoordelijkheid nog een veilig gevoel, aan de andere kant merk ik dat ik er steeds meer aan toe ben om zelf de IB'er te worden en beslissingen te nemen. Er zal best nog veel op me afkomen, maar ik heb vertrouwen in mezelf.

Ik ben op zoek gegaan naar mijn professionele identiteit met behulp van het Zelf Onderzoek naar Professionele Identiteit (Vloet, 2011). Dit leerde me ook denken op een hoger niveau (Bateson, jaartal onbekend). Naast mijn omgeving, gedrag en vaardigheden, heb ik me tijdens dit zelfonderzoek ook bezig gehouden met overtuigingen (wat vind ik), identiteit (wie ben ik) en spiritualiteit (wat wil ik) (Bateson, jaartal onbekend). Hierdoor weet ik nu dat ik verbondenheid met de ander erg belangrijk vind en dat ik daar vaak mijn zelfbevestiging uit haal (Vloet, 2011). Dat vind ik mooi, want ik vind dat een goede IB'er betrokken is en gericht is op de ander, maar ik wil mijn eigen ik daarin ook versterken, zodat ik mijn zelfbevestiging ook uit mezelf kan halen.

Ik heb de visie en ervaringen van de huidige IB'er afgezet tegen mijn toekomstbeeld. Ik merkte daarbij dat ik op zoek ben naar duidelijkheid en transparantie met betrekking tot de IB-taken. Bij ons op school lopen taken door elkaar, doordat collega's verschillende taken/functies tegelijk hebben. Ik heb helder gekregen wat er door mijn collega's van mij verwacht wordt in mijn taak/functie als IB'er. Door hiermee bezig te zijn geweest, voel ik me didactisch en organisatorisch competent.

6.3. Reflectie op het onderzoeksproces

Ik ben tevreden over het survey-onderzoek. Doordat ik de vragenlijst eerst toegelicht heb in de teamvergadering, waren de meeste collega's op de hoogte en kon ik goed aangeven wat ik van hen verwachtte. Ik was dan ook blij verrast om later die middag de eerste ingevulde vragenlijsten al in mijn postvak te vinden, met de nodige opmerkingen ter verduidelijking, maar ook met opmerkingen om mij succes te wensen met het onderzoek. Tevens werd op de vragenlijsten opgemerkt dat collega's het fijn vonden dat de taken van de IB'er nader bekeken werden. Veel collega's gaven schriftelijk en/of mondeling aan dat ze de vragenlijst wel pittig vonden, maar dat dit ook kwam doordat ze zelf niet goed op de hoogte waren van de mogelijke taken van de IB'er. Er werd ook vaak aangegeven dat taken door elkaar liepen, met name die van de IB'er en de orthopedagoge. Ik ben dan ook blij dat ik de ruimte heb gegeven voor het maken van opmerkingen, want deze waren voor mij waardevol. Omdat ik weet dat mijn collega's de vragenlijst best pittig vonden, ben ik heel tevreden met de hoge respons.

Ik heb wel even getwijfeld over het wel of niet anoniem invullen van de lijst. Doordat de directrice alleen in een deelgroep zat, kon ik de anonimiteit niet garanderen en dat heb ik uit ethische principes ook aan de collega's medegedeeld. Het lastige bij het anoniem invullen is dat je niemand persoonlijk aan kunt spreken om de lijst alsnog in te leveren. Dit heb ik nu gedaan via een algemene mail naar iedereen.

Ik ben tevreden over het semi-gestructureerde interview. Ik werk veel samen met de huidige IB'er en weet best veel over haar werkwijze, visie en ervaringen. Toch was het verhelderend om dit eens onder de loep te nemen en op papier te zetten. Ik kon daardoor meer ingaan op details en dat gaf het interview diepgang.

Ik wist in het begin niet zo goed wat ik van het zelfonderzoek moest verwachten. Ik ben er dan ook maar blanco ingestapt en na de kennismaking met Kara voelde ik me meteen op mijn gemak. Ik vond het verhelderend om op deze manier naar mezelf te

kijken, al was het soms ook best moeilijk om te verwoorden waarom je iets denkt of voelt. Ik vond het bij een aantal kernzinnen dan ook moeilijk om daar een gevoel aan te koppelen. Het tweede gesprek met Kara verliep op respectvolle wijze. Ik vond het een bijzondere ervaring om zo'n zelfonderzoek te doen en ik kan er zeker wat mee in mijn professionele loopbaan.

Ik vond het heel prettig om het onderzoeksproces met mijn critical friends te bespreken. Het is fijn om elkaar verder te kunnen helpen en ik heb veel aan hun opbouwende feedback gehad. Als ik even vastzat, lieten zij me kritisch kijken en zetten me weer op het goede spoor. Ik vind het ook belangrijk om verschillende invalshoeken te bekijken, waardoor ik zelf weer tot nieuwe inzichten kan komen. Met name tegen het einde van het onderzoek, waarbij de tijdsdruk ging meespelen was het erg fijn dat we elkaar konden ondersteunen.

6.4. Reflectie op de opbrengst van het onderzoek

Ik heb voor mezelf een antwoord gevonden op mijn onderzoeksvraag. Ik weet nu dat mijn collega's duidelijkheid willen in de taken van de IB'er en ik heb door mijn survey-onderzoek een prioriteitenlijst van taken kunnen maken. Ik heb gezien dat er verschillen zijn in prioriteiten van taken binnen de vier deelgroepen. Ik kan als toekomstige IB'er duidelijkheid geven en afspraken borgen. Voor mij is het takenpakket van de IB'er veel inzichtelijker geworden, helemaal in combinatie met de informatie die ik uit het semi-gestructureerde interview haal. Ik zie de resultaten van het survey-onderzoek en het semi-gestructureerde interview dan ook als een startpunt en niet als eindpunt. Ik hoop dat hierdoor de taken van de IB'er transparanter worden en dat collega's afstemming ervaren.

Ik vind het ook belangrijk om op de hoogte te blijven van de landelijke ontwikkelingen rondom interne begeleiding en om dit te bespreken in het team. Ik zie daarin ook een taak voor mezelf weggelegd. Ik heb de kennis die ik verkregen heb uit de literatuur steeds gekoppeld aan wat bij mezelf en mijn praktijk past.

Ik neem de bevindingen van het zelfonderzoek mee in mijn professionele loopbaan en ben me er van bewust dat dit een dynamisch proces is. De belangrijkste conclusie uit het zelfonderzoek is voor mij: ik blijf betrokken bij mijn leerlingen, collega's en werk en moet mezelf daarbij niet uit het oog verliezen.

Nawoord

Intern begeleider... een passend stukje!

Op het voorblad is het nog een vraag, maar inmiddels ben ik er achter dat de rol van intern begeleider bij mij past en dat ik er een uitroepteken achter kan zetten.

Op het voorblad staat ook een puzzel. Van deze puzzel zijn al veel stukjes gelegd. Deze stukjes staan voor de rollen die ik in mijn schoolloopbaan gehad heb en nog heb. Ik als juf in diverse groepen, ik als onder- en bovenbouwunitcoördinator, ik als lid van het managementteam (MT) en ik als collega. Nu is het tijd om het volgende stukje te leggen: het stukje van de IB'er. En... het stukje past!

Het stukje past bij mij en bij de school waar ik werk, maar dat wil niet zeggen dat de puzzel daarmee af is. Ik ben trots op het plaatje dat ik neer heb kunnen leggen, maar ik hoop nog veel mooie, nieuwe stukjes te vinden in mijn professionele loopbaan, waardoor ik de puzzel nog naar alle kanten uit kan breiden!

Mijn onderzoek is nu wel beëindigd en daarmee ook de samenwerking met mijn begeleidster Petra Kerstens en mijn critical friends Ilona Birsak, Carmen Daalmans en Loes Manders. Ik wil hen ontzettend bedanken voor alle tips, adviezen, steun, feedback en gezelligheid!

Ook een speciaal 'dank je wel' aan Kara Vloet, die mij op heel prettige en respectvolle wijze begeleid heeft tijdens het zelfonderzoek.

Literatuurlijst

Bateson, G. (jaartal onbekend) 'Beter denken: op niveaus van Bateson'

Internet WWW pagina op URL:

<https://portal.fontys.nl/instituten/oso/Bronnenbank%20VSD/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2finstituten%2foso%2fBronnenbank%20VSD%2fLeerlijn%2finhouden&FolderCTID=&View=%7b4030EB12%2d480F%2d400E%2dAA5F%2d2BDA109A5583%7d> (geopend op 10-04-2011)

Beijaard, D. (2000) Bouwen aan professionele identiteit. In: A. Wald (Red.), Kennis en kwaliteit, opleiding en nascholing van leraren. Antwerpen: Garant

Beijaard, D., Meijer, P. & Verloop, N. (2004) Reconsidering research on Teachers' Professional Identity. Teacher and Teacher Education (20), 107-128

Boerman, R. (2008) 'Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek Fontys OSO'
Internet WWW pagina op URL: [https://portal.fontys.nl/instituten/oso/BronnenbankVSD/onderzoekslijn/inhouden/ethiek/Boerman R Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek Fontys OSO.pdf](https://portal.fontys.nl/instituten/oso/BronnenbankVSD/onderzoekslijn/inhouden/ethiek/BoermanR/Ethische_uitgangspunten_bij_praktijkonderzoek_Fontys_OSO.pdf) (geopend op 10-04-2011)

Bokhorst, K. (2010) Praktijkboek Interne Begeleiding, Baarn: HBuitgevers

Ciaccia, G. (2010) Intern begeleider, werk in uitvoering

Greven, L. (2000) 'Nieuwe perspectieven voor interne begeleiding'

Internet WWW pagina op URL:

<http://www.swv4102.nl/downloads/Nieuwe%20perspectieven%20voor%20interne%20begeleiding1.pdf> (geopend op 10-05-2011)

Greven, L. (2007) Passend onderwijs als uitdaging. VHZ, april 2007, 10-13

Greven, L.F. & Timmerhuis, A. (2008) 'Passend Onderwijs Kansen in beeld!'

Internet WWW pagina op URL:

http://www.passendsamenwerken.nl/cms/site_content/site_misc/pub_Passend_Onde_rwijs_Sardes_Spec_Editie_6.pdf (geopend op 06-02-2011)

Harinck, F. (2010) Basisprincipes praktijkonderzoek, Antwerpen-Apeldoorn: Garant

Hermans, H. & Hermans-Jansen, E. (2004) Het verdeelde gemoed, over de grondmotieven in ons dagelijks leven, Soest: Nelissen

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J. & Scheepsmma, W. (2010) Ontwikkeling door onderzoek, een handreiking voor leraren, Baarn/Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhoff

Kelchtermans, G. (1994) De professionele ontwikkeling van leerkrachten vanuit het biografisch perspectief, Leuven: Universitaire Pers

LBib (2010) De beroepsstandaard voor de intern begeleider, Amersfoort: Wilco

Sardes (2008) 'Passend Onderwijs Kansen in beeld!' Internet WWW pagina op URL: http://www.passendsamenwerken.nl/cms/site_content/site_misc/pub_Passend_Onde_rwijs_Sardes_Spec_Editie_6.pdf (geopend op 06-02-2011)

Unesco (1994) The Salamanca Statement, Salamanca, Spain: Unesco

Vloet, K. (2008) Bouwen aan professionele identiteit. In: J. van Swet, H. van Huijgevoort, F. Cornelissen, J. Kienhuis & K. Smeets (Eds.), Bouwen aan een opleiding als platform: Interactieve professionaliteit en interactieve kennisontwikkeling. Antwerpen: Garant

Vloet, K. (2011) Zelfonderzoek naar professionele identiteit, instructie voor supervisors, ontlokkers en gevoelenslijst

Zanden van der, N. (2003) De intern begeleider: een positie met verschuivend perspectief, Alphen aan den Rijn: Kluwer

Bijlage 1

De beroepsstandaard voor de intern begeleider (LBib, 2010)

Begeleidende en coachende taken

- De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactisch en pedagogisch handelen.
- De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.
- De IB'er begeleidt leerkrachten bij het onderhouden van externe contacten.
- De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.
- De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.
- De IB'er voert probleemverkennde gesprekken met de leerkracht.
- De IB'er verleent collegiale consultatie.
- De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.
- De IB'er legt systematisch klassenbezoeken af en begeleidt leerkrachten ten aanzien van klassenmanagement.
- De IB'er ondersteunt leerkrachten bij gesprekken met ouders van zorgleerlingen.
- De IB'er leidt vergaderingen en geeft presentaties.

Taken ten aanzien van onderzoek

- De IB'er bepaalt of extra onderzoek (intern of extern) geïndiceerd is en organiseert dit onderzoek.
- De IB'er interpreteert het onderzoek door externen.
- De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.
- De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.
- De IB'er maakt trendanalyses (analyses van gegevens van leerlingen/groepen over een periode/jaren).
- De IB'er doet onderzoek naar landelijke gegevens.
- De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.
- De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.
- De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.

Beheersmatige taken

- De IB'er zet een persoonsonafhankelijk administratiesysteem op.
- De IB'er houdt het leerlingvolgsysteem actueel.
- De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.
- De IB'er draagt zorg voor dossiervorming en dossierbeheer van de zorgleerlingen.
- De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.
- De IB'er digitaliseert het beheersysteem van de orthotheek ten behoeve van de toegankelijkheid en efficiëntie.

Organisatorische taken

- De IB'er coördineert de leerlingenzorg.
- De IB'er stelt procedures, protocollen, regels en afspraken op ten behoeve van de leerlingenzorg.
- De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.
- De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.
- De IB'er stelt de toetskalender op en draagt zorg voor de naleving.
- De IB'er bewaakt het opstellen van de handelingsplannen.
- De IB'er maakt de schoolplanning rond onderzoek en begeleiding en zorgt voor afstemming en naleving.
- De IB'er coördineert de verwijzing van een leerling voor externe zorg.
- De IB'er coördineert de activiteiten met betrekking tot de schoolverlaters.
- De IB'er coördineert de toelating van een leerling op een andere school.
- De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten en in- en externe behandelaars.
- De IB'er draagt zorg voor samenwerking en afstemming tussen school en externe partijen.

Innoverende taken

- De IB'er richt zich op onderwijskundige inhoud (methodieken, onderwijsinhouden en onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek).
- De IB'er stelt een zorgplan op voor school en vertaalt deze naar actieplannen.
- De IB'er stelt het team op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de zorgverbreding (materialen, methodes, orthodidactische middelen).
- De IB'er stelt kwaliteitsrapportages op en samenvattende evaluaties op basis van diverse informatiebronnen en doet van daaruit aanbevelingen.
- De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenbeleidsplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.
- De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.
- De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactisch en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.
- De IB'er doet voorstellen voor nieuwe methoden en implementeert deze.
- De IB'er implementeert nieuwe onderwijsontwikkelingen.
- De IB'er neemt deel aan de vergaderingen van het managementteam en adviseert en denkt mee ten aanzien van het (onderwijskundig) beleid van school.
- De IB'er doet voorstellen ten aanzien van de nascholing van het team met betrekking tot de didactische aanpak en pedagogische lijn.
- De IB'er ontwikkelt met intern begeleiders van andere scholen en externen bovenschools beleid.

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen

- De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.
- De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.
- De IB'er overlegt met ouders en leerkracht over zaken die de zorg van het kind betreffen om optimale afstemming en gedeelde verantwoordelijkheid mogelijk te maken.
- De IB'er bespreekt met ouders en leerkracht de aanmelding bij externe instanties/personen.
- De IB'er stemt de interne hulpvraag af met externe hulpverlenende instanties/personen.

- De IB'er begeleidt de aanvraag bij leerlinggebonden financiering.
- De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.
- De IB'er wisselt informatie uit met (bovenschoolse) onderwijsinstellingen zoals; bestuur, inspectie, Bureau Jeugdzorg.
- De IB'er bereidt mede het schooltoezicht voor en neemt deel aan de dialoog met de onderwijsinspectie.
- De IB'er zorgt ervoor dat collega's weten met welke instellingen de school contacten onderhoudt.
- De IB'er stelt in de schoolgids de paragraaf op ten aanzien van de zorg voor leerlingen.
- De IB'er verzorgt in het jaarverslag de paragrafen ten aanzien van de leerlingenzorg en onderwijskundige ontwikkelingen.

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling

- De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.
- De IB'er onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt haar rol als intern begeleider.
- De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.
- De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.
- De IB'er werkt op een planmatige manier verder aan haar ontwikkeling.
- De IB'er blijft zich ontwikkelen in het onderwijskundig leiderschap van de school.
- De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.
- De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.

Bijlage 2

Achtergrondinformatie waarderingstheorie

Hermans & Hermans-Jansen (2004) geven inzicht in de waarderingstheorie aan de hand van vier begrippen: grondmotief, waardegebied, affect en positie.

‘Een *grondmotief* is een fundamentele drijfveer die ten grondslag ligt aan ons denken, voelen en handelen en die ons stimuleert om bepaalde doelen in ons leven te realiseren’ (Hermans & Hermans-Jansen, 2004, p.13). Hermans & Hermans-Jansen (2004) werken twee grondmotieven uit: het streven om tot zelfbevestiging te komen (het Z-motief) en het verlangen naar contact en eenheid met iets of iemand anders (het A-motief).

Een *waardegebied* is volgens Hermans & Hermans-Jansen (2004) datgene wat je als belangrijk ervaart als je een verhaal vertelt over je verleden, heden en toekomst. Dit kan een positieve waarde of een negatieve waarde zijn. Hermans & Hermans-Jansen (2004) onderzoeken daarbij welke waardegebieden voortkomen uit welk grondmotief.

Elk waardegebied is volgens Hermans & Hermans-Jansen (2004) verbonden met een reeks van *affecten*: gevoelens die je er bij hebt. Door te letten op de gevoelens die bij een bepaald waardegebied voorkomen, kun je volgens Hermans & Hermans-Jansen (2004) te weten komen welk grondmotief in dat waardegebied werkzaam is.

‘Een persoon waardeert iets vanuit een bepaalde *positie*’ (Hermans & Hermans-Jansen, 2004, p.14). Hierbij kan eenzelfde persoon zich volgens Hermans & Hermans-Jansen (2004) in uiteenlopende posities bevinden. Wanneer volgens hen de positie verandert, veranderen ook de waarderingen en de gevoelens die daarmee gepaard gaan.

Bijlage 3

Begeleidende brief bij de vragenlijst survey-onderzoek

maart 2011

Hallo collega's,

Ik ben bezig met het praktijkonderzoek binnen mijn opleiding Master SEN. Mijn onderzoeksvraag richt zich o.a. op de **taken** van de IB'er op de Carolusschool en de **verwachtingen** die de collega's hebben van de IB'er op de Carolusschool.

In mijn onderzoek worden de mogelijke taken van de IB'er zoals deze zijn opgesteld door de LBib (Landelijke Belangengroep voor intern begeleiders) afgezet tegen de prioriteiten die jullie stellen aan de taken van de IB'er op de Carolusschool.

Ik heb voor dit onderzoek jullie mening nodig. Om hier een goed beeld van te krijgen heb ik een vragenlijst opgesteld. De mogelijke taken van de IB'er zijn hierin onderverdeeld in zeven hoofdtaken, waarbij steeds de vraag gesteld wordt in welke mate jij de taak belangrijk vindt voor de IB'er op de Carolusschool.

Je kunt de vragenlijst op papier of digitaal invullen.

De papieren versie krijgen jullie allemaal in je postvak. De digitale versie is te vinden op de server: Actueel nieuws > Onderzoek Ruth > blanco vragenlijst.

De ingevulde papieren versie mag ingeleverd worden in mijn postvak, de digitale versie mag je uitprinten en ook in mijn postvak inleveren of opslaan onder een andere (anonieme) naam en inleveren op de server: Actueel nieuws > Onderzoek Ruth > Ingevulde vragenlijst.

Arceer bij het invullen als volgt je keuzes, bijv.:

1	2	3	4
---	---	---	---

De vragenlijst mag dus anoniem ingevuld worden, maar ik wil jullie wel vragen om aan het einde van de vragenlijst je functie te aan te geven. Uit het onderzoek kan mogelijk blijken dat vanuit de verschillende functies in de school anders naar een IB'er wordt gekeken.

Ik realiseer me dat de vragenlijst wat tijd van jullie vraagt. Het zou echter hooguit tien tot vijftien minuten in beslag hoeven nemen. Daarnaast zijn wellicht niet alle vragen even gemakkelijk te beantwoorden, maar probeer toch een zo reëel mogelijk antwoord te geven. Op de laatste bladzijde is ruimte om eventuele opmerkingen te plaatsen.

Graag zou ik de vragenlijst uiterlijk donderdag 31 maart in mijn postvak of digitaal ontvangen. De resultaten van het onderzoek wil ik t.z.t. met jullie bespreken.

Alvast hartelijk bedankt voor jullie medewerking!

Ruth

Bijlage 4

Vragenlijst survey-onderzoek

In welke mate vind jij de taak belangrijk voor de IB'er van de Carolusschool?

1 = zeer belangrijk
2 = belangrijk
3 = minder belangrijk
4 = onbelangrijk

Begeleidende en coachende taken

1	De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactisch en pedagogisch handelen.	1	2	3	4
2	De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.	1	2	3	4
3	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het onderhouden van externe contacten.	1	2	3	4
4	De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.	1	2	3	4
5	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.	1	2	3	4
6	De IB'er voert probleemverkennde gesprekken met de leerkracht.	1	2	3	4
7	De IB'er verleent collegiale consultatie.	1	2	3	4
8	De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.	1	2	3	4
9	De IB'er legt systematisch klassenbezoeken af en begeleidt leerkrachten ten aanzien van klassenmanagement.	1	2	3	4
10	De IB'er ondersteunt leerkrachten bij gesprekken met ouders van zorgleerlingen.	1	2	3	4
11	De IB'er leidt vergaderingen en geeft presentaties.	1	2	3	4

Taken ten aanzien van onderzoek

1	De IB'er bepaalt of extra onderzoek (intern of extern) geïndiceerd is en organiseert dit onderzoek.	1	2	3	4
2	De IB'er interpreteert het onderzoek door externen.	1	2	3	4
3	De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.	1	2	3	4
4	De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.	1	2	3	4
5	De IB'er maakt trendanalyses (analyses van gegevens van leerlingen/groepen over een periode/jaren).	1	2	3	4
6	De IB'er doet onderzoek naar landelijke gegevens.	1	2	3	4
7	De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.	1	2	3	4
8	De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.	1	2	3	4
9	De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.	1	2	3	4

Beheersmatige taken

1	De IB'er zet een persoonsonafhankelijk administratiesysteem op.	1	2	3	4
2	De IB'er houdt het leerlingvolgsysteem actueel.	1	2	3	4
3	De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.	1	2	3	4
4	De IB'er draagt zorg voor dossiervorming en dossierbeheer van de zorgleerlingen.	1	2	3	4
5	De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.	1	2	3	4
6	De IB'er digitaliseert het beheersysteem van de orthotheek ten behoeve van de toegankelijkheid en efficiëntie.	1	2	3	4

In welke mate vind jij de taak belangrijk voor de IB'er van de Carolusschool?

1 = zeer belangrijk
2 = belangrijk
3 = minder belangrijk
4 = onbelangrijk

Organisatorische taken

1	De IB'er coördineert de leerlingenzorg.	1	2	3	4
2	De IB'er stelt procedures, protocollen, regels en afspraken op ten behoeve van de leerlingenzorg.	1	2	3	4
3	De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.	1	2	3	4
4	De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.	1	2	3	4
5	De IB'er stelt de toetskalender op en draagt zorg voor de naleving.	1	2	3	4
6	De IB'er bewaakt het opstellen van de handelingsplannen.	1	2	3	4
7	De IB'er maakt de schoolplanning rond onderzoek en begeleiding en zorgt voor afstemming en naleving.	1	2	3	4
8	De IB'er coördineert de verwijzing van een leerling voor externe zorg.	1	2	3	4
9	De IB'er coördineert de activiteiten met betrekking tot de schoolverlaters.	1	2	3	4
10	De IB'er coördineert de toelating van een leerling op een andere school	1	2	3	4
11	De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten en in- en externe behandelaars.	1	2	3	4
12	De IB'er draagt zorg voor samenwerking en afstemming tussen school en externe partijen.	1	2	3	4

Innoverende taken

1	De IB'er richt zich op onderwijskundige inhoud (methodieken, onderwijsinhouden en onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek)	1	2	3	4
2	De IB'er stelt een zorgplan op voor school en vertaalt deze naar actieplannen.	1	2	3	4
3	De IB'er stelt het team op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de zorgverbreding (materialen, methodes, orthodidactische middelen).	1	2	3	4
4	De IB'er stelt kwaliteitsrapportages op en samenvattende evaluaties op basis van diverse informatiebronnen en doet van daaruit aanbevelingen.	1	2	3	4
5	De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenbeleidsplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.	1	2	3	4
6	De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.	1	2	3	4
7	De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactisch en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.	1	2	3	4
8	De IB'er doet voorstellen voor nieuwe methoden en implementeert deze.	1	2	3	4
9	De IB'er implementeert nieuwe onderwijsontwikkelingen.	1	2	3	4
10	De IB'er neemt deel aan de vergaderingen van het managementteam en adviseert en denkt mee ten aanzien van het (onderwijskundig) beleid van school.	1	2	3	4
11	De IB'er doet voorstellen ten aanzien van de nascholing van het team met betrekking tot de didactische aanpak en pedagogische lijn.	1	2	3	4
12	De IB'er ontwikkelt met intern begeleiders van andere scholen en externen bovenschools beleid.	1	2	3	4

In welke mate vind jij de taak belangrijk voor de IB'er van de Carolusschool?

1 = zeer belangrijk
2 = belangrijk
3 = minder belangrijk
4 = onbelangrijk

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen

1	De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.	1	2	3	4
2	De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.	1	2	3	4
3	De IB'er overlegt met ouders en leerkracht over zaken die de zorg van het kind betreffen om optimale afstemming en gedeelde verantwoordelijkheid mogelijk te maken.	1	2	3	4
4	De IB'er bespreekt met ouders en leerkracht de aanmelding bij externe instanties/personen.	1	2	3	4
5	De IB'er stemt de interne hulpvraag af met externe hulverlenende instanties/personen.	1	2	3	4
6	De IB'er begeleidt de aanvraag bij leerlinggebonden financiering.	1	2	3	4
7	De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.	1	2	3	4
8	De IB'er wisselt informatie uit met (bovenschoolse) onderwijsinstellingen zoals; bestuur, inspectie, Bureau Jeugdzorg.	1	2	3	4
9	De IB'er bereidt mede het schooltoezicht voor en neemt deel aan de dialoog met de onderwijsinspectie.	1	2	3	4
10	De IB'er zorgt ervoor dat collega's weten met welke instellingen de school contacten onderhoudt.	1	2	3	4
11	De IB'er stelt in de schoolgids de paragraaf op ten aanzien van de zorg voor leerlingen.	1	2	3	4
12	De IB'er verzorgt in het jaarverslag de paragrafen ten aanzien van de leerlingenzorg en onderwijskundige ontwikkelingen.	1	2	3	4

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling

1	De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.	1	2	3	4
2	De IB'er onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt haar rol als intern begeleider.	1	2	3	4
3	De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.	1	2	3	4
4	De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.	1	2	3	4
5	De IB'er werkt op een planmatige manier verder aan haar ontwikkeling.	1	2	3	4
6	De IB'er blijft zich ontwikkelen in het onderwijskundig leiderschap van de school.	1	2	3	4
7	De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.	1	2	3	4
8	De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.	1	2	3	4

Deze vragenlijst is ingevuld door

- Groepsleerkracht/vakleerkracht
- Onderwijs Ondersteunend (logopedist, fysiotherapeut, speltherapeut)
- Zorgteam (orthopedagoog, maatschappelijk werker, intern begeleider)
- Directie

(arceer wat van toepassing is)

Opmerkingen:

Bijlage 5

Kwantitatieve gegevens survey-onderzoek (totale doelgroep)

De 19 collega's die de vragenlijst geretourneerd hebben, vormen in het onderstaande overzicht de totale doelgroep. Hun antwoorden staan vermeld in percentages van deze totale doelgroep. In verband met het afronden van decimalen is het mogelijk dat er een totaal percentage van 99% of 101% uitkomt.

In welke mate vind jij de taak belangrijk voor de IB'er van de Carolusschool?

1 = zeer belangrijk
2 = belangrijk
3 = minder belangrijk
4 = onbelangrijk

Begeleidende en coachende taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactisch en pedagogisch handelen.	53%	37%	5%	5%	
2	De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.	58%	32%	5%	5%	
3	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het onderhouden van externe contacten.	11%	26%	58%	5%	
4	De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.	53%	26%	21%	0%	
5	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.	53%	37%	11%	0%	
6	De IB'er voert probleemverkennde gesprekken met de leerkracht.	47%	42%	11%	0%	
7	De IB'er verleent collegiale consultatie.	26%	53%	21%	0%	
8	De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.	26%	58%	16%	0%	
9	De IB'er legt systematisch klassenbezoeken af en begeleidt leerkrachten ten aanzien van klassenmanagement.	37%	32%	32%	0%	
10	De IB'er ondersteunt leerkrachten bij gesprekken met ouders van zorgleerlingen.	26%	47%	21%	0%	5%
11	De IB'er leidt vergaderingen en geeft presentaties.	16%	26%	47%	11%	

Taken ten aanzien van onderzoek		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er bepaalt of extra onderzoek (intern of extern) geïndiceerd is en organiseert dit onderzoek.	37%	37%	21%	5%	
2	De IB'er interpreteert het onderzoek door externen.	32%	37%	16%	11%	5%
3	De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.	63%	32%	5%	0%	
4	De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.	26%	58%	11%	5%	
5	De IB'er maakt trendanalyses (analyses van gegevens van leerlingen/groepen over een periode/jaren).	37%	32%	32%	0%	
6	De IB'er doet onderzoek naar landelijke gegevens.	5%	37%	58%	0%	
7	De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.	32%	58%	5%	0%	5%
8	De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.	32%	63%	5%	0%	
9	De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.	32%	58%	5%	0%	5%

Beheersmatige taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er zet een persoonsonafhankelijk administratiesysteem op.	11%	37%	37%	11%	5%
2	De IB'er houdt het leerlingvolgsysteem actueel.	47%	37%	16%	0%	
3	De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.	21%	63%	16%	0%	
4	De IB'er draagt zorg voor dossiervorming en dossierbeheer van de zorgleerlingen.	32%	42%	21%	5%	
5	De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.	11%	58%	32%	0%	
6	De IB'er digitaliseert het beheersysteem van de orthotheek ten behoeve van de toegankelijkheid en efficiëntie.	5%	21%	53%	21%	

Organisatorische taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er coördineert de leerlingenzorg.	53%	42%	5%	0%	
2	De IB'er stelt procedures, protocollen, regels en afspraken op ten behoeve van de leerlingenzorg.	47%	42%	11%	0%	
3	De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.	53%	37%	11%	0%	
4	De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.	26%	58%	11%	5%	
5	De IB'er stelt de toetskalender op en draagt zorg voor de naleving.	32%	42%	26%	0%	
6	De IB'er bewaakt het opstellen van de handelingsplannen.	47%	42%	5%	5%	
7	De IB'er maakt de schoolplanning rond onderzoek en begeleiding en zorgt voor afstemming en naleving.	47%	21%	26%	5%	
8	De IB'er coördineert de verwijzing van een leerling voor externe zorg.	37%	32%	26%	5%	
9	De IB'er coördineert de activiteiten met betrekking tot de schoolverlaters.	0%	42%	53%	5%	
10	De IB'er coördineert de toelating van een leerling op een andere school.	11%	42%	42%	5%	
11	De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten en in- en externe behandelaars.	26%	58%	16%	0%	
12	De IB'er draagt zorg voor samenwerking en afstemming tussen school en externe partijen.	16%	47%	32%	5%	

Innoverende taken		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er richt zich op onderwijskundige inhoud (methodieken, onderwijsinhouden en onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek)	53%	32%	11%	5%	
2	De IB'er stelt een zorgplan op voor school en vertaalt deze naar actieplannen.	47%	32%	16%	5%	
3	De IB'er stelt het team op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de zorgverbreding (materialen, methodes, orthodidactische middelen).	42%	37%	16%	5%	
4	De IB'er stelt kwaliteitsrapportages op en samenvattende evaluaties op basis van diverse informatiebronnen en doet van daaruit aanbevelingen.	32%	32%	37%	0%	
5	De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenbeleidsplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.	21%	53%	26%	0%	
6	De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.	21%	68%	11%	0%	
7	De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactisch en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.	26%	58%	11%	5%	
8	De IB'er doet voorstellen voor nieuwe methoden en implementeert deze.	21%	32%	37%	11%	
9	De IB'er implementeert nieuwe onderwijsontwikkelingen.	26%	37%	32%	5%	
10	De IB'er neemt deel aan de vergaderingen van het managementteam en adviseert en denkt mee ten aanzien van het (onderwijskundig) beleid van school.	32%	37%	32%	0%	
11	De IB'er doet voorstellen ten aanzien van de nascholing van het team met betrekking tot de didactische aanpak en pedagogische lijn.	42%	32%	21%	5%	
12	De IB'er ontwikkelt met intern begeleiders van andere scholen en externen bovenschools beleid.	5%	42%	42%	5%	5%

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.	5%	63%	32%	0%	
2	De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.	0%	63%	37%	0%	
3	De IB'er overlegt met ouders en leerkracht over zaken die de zorg van het kind betreffen om optimale afstemming en gedeelde verantwoordelijkheid mogelijk te maken.	42%	47%	11%	0%	
4	De IB'er bespreekt met ouders en leerkracht de aanmelding bij externe instanties/personen.	32%	32%	32%	5%	
5	De IB'er stemt de interne hulpvraag af met externe hulpverlenende instanties/personen.	21%	47%	26%	5%	
6	De IB'er begeleidt de aanvraag bij leerlinggebonden financiering.	26%	42%	26%	5%	
7	De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.	21%	58%	16%	5%	
8	De IB'er wisselt informatie uit met (bovenschoolse) onderwijsinstellingen zoals; bestuur, inspectie, Bureau Jeugdzorg.	37%	47%	5%	11%	
9	De IB'er bereidt mede het schooltoezicht voor en neemt deel aan de dialoog met de onderwijsinspectie.	47%	32%	21%	0%	
10	De IB'er zorgt ervoor dat collega's weten met welke instellingen de school contacten onderhoudt.	21%	47%	32%	0%	
11	De IB'er stelt in de schoolgids de paragraaf op ten aanzien van de zorg voor leerlingen.	26%	37%	32%	5%	
12	De IB'er verzorgt in het jaarverslag de paragrafen ten aanzien van de leerlingenzorg en onderwijskundige ontwikkelingen.	21%	42%	32%	5%	

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling		1	2	3	4	blanco
1	De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.	37%	58%	5%	0%	
2	De IB'er onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt haar rol als intern begeleider.	42%	47%	11%	0%	
3	De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.	21%	63%	11%	0%	5%
4	De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.	37%	58%	5%	0%	
5	De IB'er werkt op een planmatige manier verder aan haar ontwikkeling.	26%	42%	32%	0%	
6	De IB'er blijft zich ontwikkelen in het onderwijskundig leiderschap van de school.	42%	47%	5%	5%	
7	De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.	32%	63%	5%	0%	
8	De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.	16%	63%	21%	0%	

Bijlage 6

Kwantitatieve gegevens survey-onderzoek (deelgroepen)

De 19 collega's die de vragenlijst geretourneerd hebben, vormen in het onderstaande overzicht de totale doelgroep. Deze totale doelgroep heb ik onderverdeeld in deelgroepen. De kleuren corresponderen met de deelgroepen.

De antwoorden staan vermeld in percentages van de deelgroep.

In verband met het afronden van decimalen is het mogelijk dat er een totaal percentage van 99% of 101% uitkomt.

Groepsleerkrachten/vakleerkracht	12
Onderwijs ondersteunend	3
Zorgteam	3
Directie	1

Begeleidende en coachende taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactisch en pedagogisch handelen.															
	42%	42%	8%	8%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
2	De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.															
	58%	25%	8%	8%	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
3	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het onderhouden van externe contacten.															
	0%	25%	67%	8%	33%	33%	33%	0%	0%	33%	67%	0%	100%	0%	0%	0%
4	De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.															
	50%	42%	8%	0%	33%	0%	67%	0%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%	0%
5	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.															
	42%	42%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
6	De IB'er voert probleemverkennde gesprekken met de leerkracht.															
	25%	58%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
7	De IB'er verleent collegiale consultatie.															
	8%	58%	33%	0%	33%	67%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
8	De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.															
	17%	75%	8%	0%	33%	33%	33%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%	0%
9	De IB'er legt systematisch klassenbezoeken af en begeleidt leerkrachten ten aanzien van klassenmanagement.															
	17%	42%	42%	0%	67%	0%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
10	De IB'er ondersteunt leerkrachten bij gesprekken met ouders van zorgleerlingen.															
*	8%	58%	25%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%	0%
11	De IB'er leidt vergaderingen, geeft presentaties.															
	0%	25%	67%	8%	33%	0%	33%	33%	33%	67%	0%	0%	100%	0%	0%	0%

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Taken ten aanzien van onderzoek

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er bepaalt of extra onderzoek (intern of extern) geïndiceerd is en organiseert dit onderzoek.															
	33%	33%	25%	8%	33%	67%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%	0%
2	De IB'er interpreteert het onderzoek door externen.															
*	42%	33%	8%	8%	33%	33%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%
3	De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.															
	50%	42%	8%	0%	100%	0%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
4	De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.															
	17%	67%	17%	0%	0%	67%	0%	33%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
5	De IB'er maakt trendanalyses (analyses van gegevens van leerlingen/groepen over een periode/jaren).															
	25%	33%	42%	0%	33%	33%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
6	De IB'er doet onderzoek naar landelijke gegevens.															
	0%	33%	67%	0%	0%	33%	67%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%	0%
7	De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.															
*	17%	67%	8%	0%	33%	67%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
8	De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.															
	17%	75%	8%	0%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
9	De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.															
*	8%	75%	8%	0%	100%	0%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Beheersmatige taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er zet een persoonsonafhankelijk administratiesysteem op.															
*	0%	50%	33%	8%	0%	33%	67%	0%	33%	0%	33%	33%	100%	0%	0%	0%
2	De IB'er houdt het leerlingvolgsysteem actueel.															
	33%	50%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%	0%
3	De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.															
	17%	67%	17%	0%	0%	100%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	0%	100%	0%	0%
4	De IB'er draagt zorg voor dossiervorming en dossierbeheer van de zorgleerlingen.															
	25%	58%	17%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%
5	De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.															
	8%	67%	25%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	100%	0%
6	De IB'er digitaliseert het beheersysteem van de orthotheek ten behoeve van de toegankelijkheid en efficiëntie.															
	0%	33%	50%	17%	33%	0%	0%	67%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Organisatorische taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er coördineert de leerlingenzorg.															
	42%	50%	8%	0%	100%	0%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
2	De IB'er stelt procedures, protocollen, regels en afspraken op ten behoeve van de leerlingenzorg.															
	50%	33%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
3	De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.															
	50%	33%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
4	De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.															
	17%	75%	8%	0%	67%	0%	33%	0%	33%	33%	0%	33%	0%	100%	0%	0%
5	De IB'er stelt de toetskalender op en draagt zorg voor de naleving.															
	25%	50%	25%	0%	33%	33%	33%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%	0%
6	De IB'er bewaakt het opstellen van de handelingsplannen.															
	42%	50%	8%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	33%	0%	33%	100%	0%	0%	0%
7	De IB'er maakt de schoolplanning rond onderzoek en begeleiding en zorgt voor afstemming en naleving.															
	58%	17%	25%	0%	33%	33%	33%	0%	33%	0%	33%	33%	0%	100%	0%	0%
8	De IB'er coördineert de verwijzing van een leerling voor externe zorg.															
	42%	33%	25%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%
9	De IB'er coördineert de activiteiten met betrekking tot de schoolverlaters.															
	0%	50%	50%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%
10	De IB'er coördineert de toelating van een leerling op een andere school.															
	17%	50%	33%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%
11	De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten, interne en externe behandelaars.															
	25%	58%	17%	0%	33%	67%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
12	De IB'er draagt zorg voor samenwerking en afstemming tussen school en externe partijen.															
	8%	50%	42%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	0%	100%	0%

Innoverende taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er richt zich op onderwijskundige inhoud (methodieken, onderwijsinhouden, onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek).															
	58%	17%	17%	8%	33%	67%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
2	De IB'er stelt een zorgplan op voor school en vertaalt deze naar actieplannen.															
	58%	17%	25%	0%	33%	67%	0%	0%	33%	33%	0%	33%	0%	100%	0%	0%
3	De IB'er stelt het team op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de zorgverbreding (materialen, methodes, orthodidactische middelen).															
	33%	50%	8%	8%	67%	33%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	0%	0%	100%	0%
4	De IB'er stelt kwaliteitsrapportages op en samenvattende evaluaties op basis van diverse informatiebronnen en doet van daaruit aanbevelingen.															
	25%	33%	42%	0%	67%	0%	33%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%	0%
5	De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.															
	17%	58%	25%	0%	33%	33%	33%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
6	De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.															
	17%	75%	8%	0%	0%	100%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	0%	100%	0%	0%
7	De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactische en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.															
	17%	67%	8%	8%	67%	0%	33%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
8	De IB'er doet voorstellen voor nieuwe methoden en implementeert deze.															
	8%	42%	42%	8%	67%	0%	33%	0%	33%	33%	0%	33%	0%	0%	100%	0%
9	De IB'er implementeert nieuwe onderwijsontwikkelingen.															
	17%	42%	33%	8%	33%	33%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
10	De IB'er neemt deel aan de vergaderingen van het managementteam en adviseert en denkt mee ten aanzien van het (onderwijskundig) beleid van school.															
	25%	42%	33%	0%	33%	33%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
11	De IB'er doet voorstellen ten aanzien van de nascholing van het team met betrekking tot de didactische aanpak en pedagogische lijn.															
	33%	33%	25%	8%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
12	De IB'er ontwikkelt met intern begeleiders van andere scholen en externen bovenschools beleid.															
*	8%	58%	33%	0%	0%	0%	67%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%

* Bij de deelgroep onderwijs ondersteunend is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.															
	0%	58%	42%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
2	De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.															
	0%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%
3	De IB'er overlegt met ouder en leerkracht over zaken die de zorg van het kind betreffen om optimale afstemming en gedeelde verantwoordelijkheid mogelijk te maken.															
	42%	50%	8%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	100%	0%	0%
4	De IB'er bespreekt met ouders en leerkracht de aanmelding bij externe instanties/personen.															
	42%	25%	33%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%
5	De IB'er stemt de interne hulpvraag af met externe hulpverlenende instanties/personen.															
	17%	58%	25%	0%	67%	0%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	100%	0%	0%
6	De IB'er begeleidt de aanvraag bij leerlinggebonden financiering.															
	33%	42%	25%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	0%	100%	0%
7	De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.															
	25%	58%	17%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%
8	De IB'er wisselt informatie uit met (bovenschoolse) onderwijsinstellingen zoals; bestuur, inspectie, Jeugdzorg.															
	42%	42%	8%	8%	67%	33%	0%	0%	0%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%
9	De IB'er bereidt mede het schooltoezicht voor en neemt deel aan de dialoog met de onderwijsinspectie.															
	50%	25%	25%	0%	33%	33%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
10	De IB'er zorgt ervoor dat collega's weten met welke instellingen de school contacten onderhoudt.															
	8%	67%	25%	0%	67%	0%	33%	0%	33%	33%	33%	0%	0%	0%	100%	0%
11	De IB'er stelt in de schoolgids de paragraaf op ten aanzien van de zorg voor leerlingen.															
	42%	25%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%
12	De IB'er verzorgt in het jaarverslag de paragrafen ten aanzien van de leerlingenzorg en onderwijskundige ontwikkelingen.															
	33%	33%	33%	0%	0%	33%	33%	33%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.															
	17%	75%	8%	0%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
2	De IB'er onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt haar rol als intern begeleider.															
	25%	58%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
3	De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.															
*	8%	67%	17%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
4	De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.															
	17%	75%	8%	0%	100%	0%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
5	De IB'er werkt op een planmatige manier verder aan haar ontwikkeling.															
	17%	33%	50%	0%	67%	33%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
6	De IB'er blijft zich ontwikkelen in het onderwijskundig leiderschap van de school.															
	25%	58%	8%	8%	100%	0%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
7	De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.															
	8%	83%	8%	0%	100%	0%	0%	0%	67%	33%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
8	De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.															
	8%	58%	33%	0%	33%	67%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%	100%	0%	0%

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Bijlage 6a

Kwantitatieve gegevens survey-onderzoek (vereenvoudigd)

De kwantitatieve gegevens van bijlage 6 zet ik hieronder in een vereenvoudigd overzicht, waarbij ik de beoordelingen terugbreng tot twee categorieën: 'zeer belangrijk/belangrijk' en 'minder belangrijk/onbelangrijk'.

De kleuren corresponderen met de deelgroepen. De antwoorden staan vermeld in percentages van de deelgroep. In verband met het afronden van decimalen is het mogelijk dat er een totaal percentage van 99% of 101% uitkomt.

Groepsleerkrachten/vakleerkracht	12
Onderwijs ondersteunend	3
Zorgteam	3
Directie	1

Begeleidende en coachende taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactisch en pedagogisch handelen.															
	84%	16%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
2	De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.															
	83%	16%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
3	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het onderhouden van externe contacten.															
	25%	75%	66%	33%	33%	67%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
4	De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.															
	92%	8%	33%	67%	67%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
5	De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.															
	84%	17%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
6	De IB'er voert probleemverkennde gesprekken met de leerkracht.															
	83%	17%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
7	De IB'er verleent collegiale consultatie.															
	66%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
8	De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.															
	92%	8%	66%	33%	66%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
9	De IB'er legt systematisch klassenbezoeken af en begeleidt leerkrachten ten aanzien van klassenmanagement.															
	59%	42%	67%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
10	De IB'er ondersteunt leerkrachten bij gesprekken met ouders van zorgleerlingen.															
*	66%	25%	100%	0%	66%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
11	De IB'er leidt vergaderingen, geeft presentaties.															
	25%	75%	33%	66%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Taken ten aanzien van onderzoek

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er bepaalt of extra onderzoek (intern of extern) geïndiceerd is en organiseert dit onderzoek.															
	66%		33%		100%		0%		66%		33%		100%		0%	
2	De IB'er interpreteert het onderzoek door externen.															
*	75%		16%		66%		33%		33%		66%		100%		0%	
3	De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.															
	92%		8%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	
4	De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.															
	84%		17%		67%		33%		100%		0%		100%		0%	
5	De IB'er maakt trendanalyses (analyses van gegevens van leerlingen/groepen over een periode/jaren).															
	58%		42%		66%		33%		100%		0%		100%		0%	
6	De IB'er doet onderzoek naar landelijke gegevens.															
	33%		67%		33%		67%		66%		33%		100%		0%	
7	De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.															
*	84%		8%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	
8	De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.															
	92%		8%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	
9	De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.															
*	83%		8%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Beheersmatige taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er zet een persoonsonafhankelijk administratiesysteem op.															
*	50%		41%		33%		67%		33%		67%		100%		0%	
2	De IB'er houdt het leerlingvolgsysteem actueel.															
	83%		17%		100%		0%		67%		33%		100%		0%	
3	De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.															
	84%		17%		100%		0%		67%		33%		100%		0%	
4	De IB'er draagt zorg voor dossiervorming en dossierbeheer van de zorgleerlingen.															
	83%		17%		100%		0%		33%		66%		0%		100%	
5	De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.															
	75%		25%		100%		0%		33%		67%		0%		100%	
6	De IB'er digitaliseert het beheersysteem van de orthotheek ten behoeve van de toegankelijkheid en efficiëntie.															
	33%		67%		33%		67%		0%		100%		0%		100%	

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Organisatorische taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er coördineert de leerlingenzorg.															
	92%		8%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	
2	De IB'er stelt procedures, protocollen, regels en afspraken op ten behoeve van de leerlingenzorg.															
	83%		17%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	
3	De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.															
	83%		17%		100%		0%		100%		0%		100%		0%	
4	De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.															
	92%		8%		67%		33%		66%		33%		100%		0%	
5	De IB'er stelt de toetskalender op en draagt zorg voor de naleving.															
	75%		25%		66%		33%		66%		33%		100%		0%	
6	De IB'er bewaakt het opstellen van de handelingsplannen.															
	92%		8%		100%		0%		66%		33%		100%		0%	
7	De IB'er maakt de schoolplanning rond onderzoek en begeleiding en zorgt voor afstemming en naleving.															
	75%		25%		66%		33%		33%		66%		100%		0%	
8	De IB'er coördineert de verwijzing van een leerling voor externe zorg.															
	75%		25%		100%		0%		33%		66%		0%		100%	
9	De IB'er coördineert de activiteiten met betrekking tot de schoolverlaters.															
	50%		50%		33%		67%		33%		66%		0%		100%	
10	De IB'er coördineert de toelating van een leerling op een andere school.															
	67%		33%		33%		67%		33%		66%		0%		100%	
11	De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten, interne en externe behandelaars.															
	83%		17%		100%		0%		100%		0%		0%		100%	
12	De IB'er draagt zorg voor samenwerking en afstemming tussen school en externe partijen.															
	58%		42%		100%		0%		67%		33%		0%		100%	

Innoverende taken

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er richt zich op onderwijskundige inhouden (methodieken, onderwijsinhouden, onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek).															
	75%	25%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
2	De IB'er stelt een zorgplan op voor school en vertaalt deze naar actieplannen.															
	75%	25%	100%	0%	66%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
3	De IB'er stelt het team op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de zorgverbreding (materialen, methodes, orthodidactische middelen).															
	83%	16%	100%	0%	67%	33%	0%	100%	83%	16%	100%	0%	67%	33%	0%	100%
4	De IB'er stelt kwaliteitsrapportages op en samenvattende evaluaties op basis van diverse informatiebronnen en doet van daaruit aanbevelingen.															
	58%	42%	67%	33%	66%	33%	100%	0%	58%	42%	67%	33%	66%	33%	100%	0%
5	De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.															
	75%	25%	66%	33%	100%	0%	0%	100%	75%	25%	66%	33%	100%	0%	0%	100%
6	De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.															
	92%	8%	100%	0%	67%	33%	100%	0%	92%	8%	100%	0%	67%	33%	100%	0%
7	De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactische en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.															
	84%	16%	67%	33%	100%	0%	100%	0%	84%	16%	67%	33%	100%	0%	100%	0%
8	De IB'er doet voorstellen voor nieuwe methoden en implementeert deze.															
	50%	50%	67%	33%	66%	33%	0%	100%	50%	50%	67%	33%	66%	33%	0%	100%
9	De IB'er implementeert nieuwe onderwijsontwikkelingen.															
	59%	41%	66%	33%	100%	0%	0%	100%	59%	41%	66%	33%	100%	0%	0%	100%
10	De IB'er neemt deel aan de vergaderingen van het managementteam en adviseert en denkt mee ten aanzien van het (onderwijskundig) beleid van school.															
	67%	33%	66%	33%	100%	0%	0%	100%	67%	33%	66%	33%	100%	0%	0%	100%
11	De IB'er doet voorstellen ten aanzien van de nascholing van het team met betrekking tot de didactische aanpak en pedagogische lijn.															
	66%	33%	100%	0%	100%	0%	0%	100%	66%	33%	100%	0%	100%	0%	0%	100%
12	De IB'er ontwikkelt met intern begeleiders van andere scholen en externen bovenschools beleid.															
*	66%	33%	0%	67%	33%	66%	0%	100%	66%	33%	0%	67%	33%	66%	0%	100%

* Bij de deelgroep onderwijs ondersteunend is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.															
	58%	42%	66%	33%	100%	0%	100%	0%								
2	De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.															
	67%	33%	67%	33%	67%	33%	0%	100%								
3	De IB'er overlegt met ouder en leerkracht over zaken die de zorg van het kind betreffen om optimale afstemming en gedeelde verantwoordelijkheid mogelijk te maken.															
	92%	8%	100%	0%	66%	33%	100%	0%								
4	De IB'er bespreekt met ouders en leerkracht de aanmelding bij externe instanties/personen.															
	67%	33%	66%	33%	33%	66%	100%	0%								
5	De IB'er stemt de interne hulpvraag af met externe hulpverlenende instanties/personen.															
	75%	25%	67%	33%	33%	66%	100%	0%								
6	De IB'er begeleidt de aanvraag bij leerlinggebonden financiering.															
	75%	25%	66%	33%	67%	33%	0%	100%								
7	De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.															
	83%	17%	66%	33%	67%	33%	100%	0%								
8	De IB'er wisselt informatie uit met (bovenschoolse) onderwijsinstellingen zoals; bestuur, inspectie, Jeugdzorg.															
	84%	16%	100%	0%	67%	33%	100%	0%								
9	De IB'er bereidt mede het schooltoezicht voor en neemt deel aan de dialoog met de onderwijsinspectie.															
	75%	25%	66%	33%	100%	0%	100%	0%								
10	De IB'er zorgt ervoor dat collega's weten met welke instellingen de school contacten onderhoudt.															
	75%	25%	67%	33%	66%	33%	0%	100%								
11	De IB'er stelt in de schoolgids de paragraaf op ten aanzien van de zorg voor leerlingen.															
	67%	33%	33%	66%	67%	33%	100%	0%								
12	De IB'er verzorgt in het jaarverslag de paragrafen ten aanzien van de leerlingenzorg en onderwijskundige ontwikkelingen.															
	66%	33%	33%	66%	67%	33%	100%	0%								

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling

	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.															
	92%	8%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
2	De IB'er onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt haar rol als intern begeleider.															
	83%	17%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
3	De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.															
*	75%	17%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
4	De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.															
	92%	8%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
5	De IB'er werkt op een planmatige manier verder aan haar ontwikkeling.															
	50%	50%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
6	De IB'er blijft zich ontwikkelen in het onderwijskundig leiderschap van de school.															
	83%	16%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
7	De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.															
	91%	8%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								
8	De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.															
	66%	33%	100%	0%	100%	0%	100%	0%								

* Bij de deelgroep groepsleerkrachten/vakleerkracht is één blanco antwoord gegeven, daardoor < 100%.

Bijlage 7

Prioriteitenlijst takenpakket van de IB'er van de Carolusschool

In dit overzicht zijn de subtaken opgenomen die door 50% of meer van mijn collega's (totale doelgroep) als 'zeer belangrijk' of als 'belangrijk' beoordeeld werden. De subtaken staan in volgorde van prioriteit gerangschikt per hoofdtaak.

Begeleidende en coachende taken

1. De IB'er voert groepsbesprekingen met de leerkrachten.
2. De IB'er begeleidt leerkrachten bij hun didactisch en pedagogisch handelen.
3. De IB'er observeert leerlingen, bespreekt de observatie met de leerkracht en/of ouders en adviseert vervolgens.
4. De IB'er begeleidt leerkrachten bij het opstellen van individuele en groepsplannen.
5. De IB'er ondersteunt de leerkrachten bij het zoeken naar remediërend materiaal.
6. De IB'er verleent collegiale consultatie.

Taken ten aanzien van onderzoek

1. De IB'er onderzoekt samen met leerkracht, ouders, directie, orthopedagoog of aanmelding bij een andere school wenselijk, dan wel noodzakelijk is.
2. De IB'er evalueert de zorgverbreding in de school.
3. De IB'er analyseert de toetsgegevens en/of groepsoverzichten.
4. De IB'er analyseert de ontwikkeling binnen de zorgverbreding.
5. De IB'er analyseert de didactische leerlijnen en onderzoekt de mogelijkheden tot verbetering hiervan.

Beheersmatige taken

1. De IB'er ontwerpt toegankelijke documenten en houdt deze actueel.
2. De IB'er draagt zorg voor de opzet van de orthotheek en het bijhouden hiervan.

Organisatorische taken

1. De IB'er coördineert de leerlingenzorg.

2. De IB'er bewaakt procedures en ziet toe op het naleven van de afspraken ten behoeve van de leerlingenzorg.
3. De IB'er draagt zorg voor het opzetten en efficiënt benutten van het leerlingvolgsysteem.
4. De IB'er organiseert en geeft leiding aan overleg tussen ouders, leerkrachten en in- en externe behandelaars.

Innoverende taken

1. De IB'er richt zich op onderwijskundige inhoud (methodieken, onderwijsinhouden en onderwijsvormen, didactiek en pedagogiek).
2. De IB'er zorgt voor kennisoverdracht bij inhoudelijke vergaderingen.
3. De IB'er neemt initiatieven tot verbetering van het didactisch en sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen.
4. De IB'er stelt mede het schoolplan en het meerjarenbeleidsplan op en werkt deze uit tot jaarplannen.

Taken ten aanzien van het samenwerken met externen

1. De IB'er ziet toe op een goed contact tussen ouders en school als basis voor een goede samenwerking.
2. De IB'er coördineert en stemt wijzigingen af met andere scholen.
3. De IB'er coördineert en stemt het proces van plaatsing van een leerling op een andere school af.

Taken ten aanzien van zelfreflectie en ontwikkeling

1. De IB'er stemt de ontwikkeling van haar bekwaamheid af op het beleid van de school.
2. De IB'er ontwikkelt zich en streeft naar het voldoen aan de eisen binnen de beroepsgroep binnen de mogelijkheden van haar werkplek.
3. De IB'er stelt zich op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het onderwijs en speciaal op haar vakgebied.
4. De IB'er brengt onder woorden wat voor haar als intern begeleider belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt.
5. De IB'er geeft vorm aan haar taken en ontwikkelt deze binnen de context van de schoolorganisatie.

Bijlage 8

Opmerkingen die mijn collega's plaatsten op de vragenlijst

- 'Sommige vragen lastig te beantwoorden omdat er veel overlap is in taken van de adjunct, de orthopedagoog en de IB'er. Daardoor heb ik een onduidelijk beeld van het takenpakket van een IB'er'.
- 'Lastig om in te vullen. Bijna alles lijkt belangrijk en een schifting maken vereist meer verdieping. Ik weet bij veel punten niet wat het eigenlijk inhoudt en wat het betekent voor de praktische gang van zaken. Het invullen van de lijst is een momentopname. Goed voor de Carolusschool om de taak van de IB'er eens te analyseren'.
- 'Ik vond het wel lastig om in te vullen, aangezien ik nog niet heel veel te maken heb gehad met een IB'er en daardoor niet een volledig beeld van de taken heb'.
- 'De intern begeleider heeft een mooie maar veelomvattende functie binnen de school. Een belangrijk aanspreekpunt ook voor mensen die extra zorg bieden, ervaar ik zelf. Even afstemmen of doel en behandeling goed op elkaar zijn afgestemd en nieuwe ontwikkelingen weer hier in mee nemen'.
- 'De IB'er heeft een zeer belangrijke inhoudelijke taak. Dit neemt niet weg dat er toch meer gedeelde verantwoordelijkheden moeten komen om het voor een IB'er behapbaar te laten zijn. De taken die je noemt vragen om een goede verdeling waarbij de IB'er of zaken zelf oppakt of goed wordt geïnformeerd door de verantwoordelijke collega'.
- 'Een aantal zaken die ik nu als behorend bij een IB'er heb ingevuld zullen door de IB'ers van een basisschool uitgevoerd moeten worden. Op een SBO school zoals hier het geval is worden standaard een aantal zaken door de orthopedagoog gedaan. Ik heb het formulier ingevuld vanuit onze SBO situatie, waarbij de orthopedagoog een aantal taken op zich neemt'.
- 'Ik vond het moeilijk om deze lijst in te vullen. Onze situatie met een orthopedagoge en een fulltime IB'er die ook onderwijs innoverende taken heeft, is geen doorsnee situatie. Wanneer hoort iets van de IB'er en wanneer bij de orthopedagoge? Alle taken moeten. Maar is iets belangrijk omdat het dringend is, of omdat het bij de taak hoort? Wanneer heeft wie de verantwoordelijkheid van het proces, wanneer is iemand alleen uitvoerder?'

Bijlage 9

Vragen voor het semi-gestructureerde interview

1. Wat is jouw visie op interne begeleiding op de Carolusschool?
2. Wat is de positie van de IB'er op de Carolusschool?
3. Wat zijn op dit moment de taken van de IB'er van de Carolusschool?
4. Wat valt je op als je de resultaten van de ingevulde vragenlijsten bekijkt?
5. Wat is in jouw ogen het toekomstperspectief voor de IB'er van de Carolusschool?

Ik wil informatie krijgen over haar werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving, waarbij ik doorvraag naar haar ervaringen als IB'er en haar visie op interne begeleiding op de Carolusschool, waarbij ik de theoretische achtergronden uit hoofdstuk 2 in mijn achterhoofd houd.

Bijlage 10

Kwalitatieve gegevens semi-gestructureerd interview

- **De positie van de IB'er op de Carolusschool**

- De IB'er behoort bij het middenmanagement. Dat betekent dat de IB'er ook deelneemt aan de management bijeenkomsten.
- Interne begeleiding is een functie en zal dus ook in de salarisschaal LC moeten gaan vallen.
- De IB'er is de begeleider op school en is verantwoordelijk voor het juiste onderwijsaanbod op de school.
- Momenteel is de IB'er nog behorend bij de directie van de school waarbij de IB'er tevens onderwijsinhoudelijk directeur is. Dat gaat veranderen zodra de huidige directie opstapt.

- **De werksituatie, taakbelasting en taakomschrijving van de huidige IB'er**

De huidige IB'er heeft een fulltime baan en is met uitzondering van Bevordering Arbeidsparticipatie Ouderen (BAPO) verlof van maandag tot en met vrijdag op school aanwezig. Zij heeft een eigen werkplek ter beschikking.

De belangrijkste taken die de huidige IB'er van de Carolusschool uitvoert:

- het volgen van alle leerlingen op didactisch en sociaal-emotioneel gebied met daarbij behorend de groepsbesprekingen op beide vlakken,
- de toetsing begeleiden/aansturen,
- het ontwikkelingsperspectief (OPP) invullen,
- het OPP bespreken met alle groepsleerkrachten na elke toetsronde.
- leerkrachtvaardigheden vergroten door te leren een leerrendementsverwachting (LRV) op te stellen en vervolgens daarop een aangepast leerarrangement vaststellen voor de rest van de schoolperiode. Daarbij een groepsplan maken voor minimaal 10 weken (dit onderdeel heeft nog veel begeleiding nodig, we zitten in de implementatiefase).
- observaties doen ook op verzoek van leerkrachten,
- units aansturen en/of vergaderingen voorzitten en notuleren.
- de landelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden en zorgen voor informatie verspreiding binnen het team.

Verder begeleidt zij collega's op het gebied van:

- leerkrachtvaardigheden (coaching),
 - het maken van groepsplannen na elke toetsronde en waarop de gegevens van het OPP gebruikt worden,
 - oudergesprekken (ondersteunen van leerkrachten).
- **De ervaringen van de huidige IB'er en haar visie op interne begeleiding op de Carolusschool.**
 - De baan als intern begeleider lag naar mijn mening een aantal jaren geleden meer op een soort RT-achtig gebied.
 - In de loop van de afgelopen jaren is het pakket van de IB'er steeds meer coachend en begeleidend geworden. Ook het volgen van de prestaties van de leerlingen m.b.t. de vooruitgang (dit kan iets zeggen van zowel de leerling alsook van het aanbod van de leerkracht) is nieuw voor leerkrachten en dat is wel een belangrijk onderdeel van het takenpakket van de IB'er geworden.
 - Ook het opbrengstgericht werken is daar een onderdeel van en dit is tevens een eis van de inspectie. Dat behoort ook bij het takenpakket van de IB'er en is iets van de laatste jaren. Het vergt veel tijd en vervolgens besprekingen, anders heb je er niets aan. Groepsbesprekingen (zowel sociaal/emotioneel alsook didactisch) moeten minimaal 2x per jaar plaats vinden.
 - Het volgen van het OPP is ook nieuw binnengekomen en ligt op het bordje van de IB'er.
 - Kortom: er zijn veel nieuw "taken" bij gekomen en er gaat nauwelijks iets vanaf! Maar: voor mij persoonlijk is het een grote onderwijsvooruitgang. Ik ben er van overtuigd dat de kwaliteit van het onderwijs (zeker ook binnen onze SBO-school) zichtbaar omhoog gaat! Daarbij vind ik het ook leuk om te doen. Proberen steeds weer verbeteringen aan te brengen en dan de leerkrachten enthousiast maken over de vorderingen, zodat zij zelf ook enthousiast worden en initiatief tonen/nemen. Dan is mijn missie geslaagd!
 - **Het bespreken van de resultaten van het survey-onderzoek**
 - Heel opvallend is dat een enquête met een vierpuntsschaal vooral wordt ingevuld op score 2 en 3.

- Leerkrachten zijn eigen baas in eigen groep en dat lees ik ook in de uitkomsten van de enquête.
- Groepsbesprekingen, toetsrondes en leerlingbesprekingen worden nog wel redelijk belangrijk gevonden, maar observaties van leerkrachten i.v.m. klassenmanagement en collegiale consultatie komen mijns inziens waarschijnlijk te dichtbij het individu en worden als wat minder belangrijk gescoord.
- Ik denk dat coaching één van de belangrijkste taken is van een IB'er, maar daar denken de groepsleerkrachten vaak anders over. Ze zijn het ook nog niet echt gewend, want tot op heden is dat bij ons op school door omstandigheden ook te weinig gedaan.
- Voor wat betreft de klassenbezoeken: hier zou wat mij betreft een 100% score moeten staan. Een naar mijn mening te groot deel vindt het 'minder belangrijk/onbelangrijk'!
- Een IB'er hoort naar mijn mening ook voor de troepen uit te lopen voor wat betreft landelijke ontwikkelingen en er vervolgens zorg voor te dragen dat de vakkennis die ertoe doet ook bekend wordt bij het team. Ik ervaar dat de collega's dit vaak alleen maar lastig vinden; het bezorgt hen meer werk. Dat is terug te lezen in de grote groep 'minder belangrijk/onbelangrijk' scorende groep op de subtaak 'de IB'er leidt vergaderingen, geeft presentaties'.
- Een belangrijk onderdeel van de taak van de IB'er is opbrengstgericht werken, trendanalyses maken, etc. Groepsleerkrachten scoren dit duidelijk niet als 'zeer belangrijk', maar weten wel dat het er toe doet! Ze vinden het waarschijnlijk lastig, omdat ze kunnen worden aangesproken op hun "eigen" opbrengsten en dat is in onderwijsland best nieuw en nog niet geaccepteerd.
- **Het toekomstperspectief voor de IB'er van de Carolusschool**
 - In de toekomst stel ik me voor dat de IB'er de onderwijsinhoudelijke aansturing blijft houden zoals hierboven beschreven. Ik denk dat er unitleiders aangesteld gaan worden die vervolgens die aansturing overnemen. Het zou handig zijn als die unitleiders tevens reken- of taal coördinator zijn, zodat die vakken op school/teamniveau door hen kunnen worden aangestuurd.

- De IBer is geen administrateur die vooral aan het bureau gegevens zit in te vullen. Hij/zij moet zichtbaar zijn in het gebouw en aanspreekbaar voor leerkrachten/kinderen.
- De IB'er heeft een begeleidende en coachende taak naar de leerkrachten.
- De IB'er brengt opbrengstgericht werken in kaart en maakt optimaal gebruik van het OPP door een LRV op te stellen en vervolgens een leerarrangement uit te zetten in de tijd, waarbij gebruik gemaakt wordt van de referentieniveaus. Dit alles steeds in overleg met het team/leerkrachten.